

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN PENTRU SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

Apare la 10 a fie-cărei luni.

DIRECTOR: Dr. CORN. DIACONOVICH.

Prețul de prenumarare :	Taxa inserțiunilor :
Pentru Austro-Ungaria . fl. 5.— pe an.	1 pag. întregă fl. 12.—, $\frac{1}{2}$ pagină fl. 7.—,
„ România Lei 12.— „ „	$\frac{1}{4}$ „ „ 4.—, $\frac{1}{8}$ „ „ 2.50.
Abonamentele se primesc numai pentru anul întreg.	Abonamentele și inserțiunile se plătesc în Sibiiu, anticipativ.

Anul I.

Sibiiu, Ianuarie 1899.

Nr. 1.

Cătră cetitori.

Prin fascicolul de față se presentă publicului cetitor român nu numai un nou organ publicistic, ci totodată și prima încercare pe un teren cu totul nou al literaturii periodice române din patrie.

Începută d'abia înainte cu un pătrar de secol, lucrarea economică financiară a poporului nostru a luat în anii din urmă o dezvoltare extraordinară, reprezentată astăzi prin preste șeptedece de institute de credit, cari învârtesc, în suma rotundă, la 100 milioane fiorini pe an.

În comparație cu stările din trecut, și față cu situațiunea în care ne aflăm, aceste cifre înfățișează un organism destul de considerabil, care nu se poate mulțămii cu întocmirile primitive din trecut, ci trebuie să tindă la o perfecțiune mai mare, ca să-și asigureze condițiunile existenței și înaintării sale.

Această tendență este nu numai naturală, ci se impune ca o exigență a timpului, deoarece o lucrare mai intensivă pe terénul economic-financiar, pân' acum destul de lesnicioasă, începe a întimpina greutăți tot mai considerabile. Dezvoltarea stărilor economice în general, creșterea continuă a concurenței, adesea nesolidă, și pentru aceasta cu atât mai periculoasă, cauzele luate și proiectate de legislațiune în fața sporirii extraordinare a institutelor de bani, represintă tot atâtea complicațiuni ale mersului afacerilor financiare, — complicațiuni ce

73-1899

trebuie să ne atingă în mod sensibil mai ales pe noi, cari am început lucrarea noastră pe acest teren — dacă nu cu totul nepregătiți — la tot cazul cu pregătiri foarte modeste.

În vederea începuturilor noastre atât de primitive, rezultatele obținute ar trebui să pară deadreptul enigmatice, dacă am trece cu vederea vitalitatea economică și moralul poporului nostru, care prin aceste rari și înalte facultăți a supliniit cea-ce ne lipsia ca pricepere și organizațiune.

Este bine ca cercurile noastre să-și dea seamă de acest adevăr, ce fără greutate îl vor pute constata din registrele lor, și mai ales din consemnările dubioaselor și examinarea mai amănunțită a clientelei la care au suferit pierderi mai considerabile. Este bine să ne dăm seamă de acest adevăr, pentru a trage din el învățătura, că deoparte întărirea forțelor economice și a moralului poporului, din care se recrutează clientela institutelor noastre financiare, este nu numai o datorință, ci deadreptul un interes vital al acestora, și că de altă parte succesele de până-acum ale băncilor române, în sine încă nu pot servi ca dovadă, că organizațiunea lor ar sta pe base destul de sigure și pe un nivel destul de înaintat, pentru a pute ține piept cu nevoile situațiunei schimbate, și mai ales cu ale viitorului ce se arată în condițiuni puțin liniștitoare.

În asemenea împrejurări ne găsim și cu acțiunea mai intensivă, ce am inaugurat-o de curând în un alt ram, pentru noi cu totul nou, al economiei. Începutul făcut cu întemeierea primei societăți comerciale în Sibiiu a fost urmat de alte asemenea fondări în sinul nostru.

Pășiți din nou pe un teren aproape necunoscut, și de astădată cu mult mai anevoios, ni-se impun noue probleme pentru scutirea intereselor și reputațiunii economice ale poporului nostru.

¶ Cercurile conducătoare ale activității noastre economice au aprețiat și înțeles situațiunea la timp, și nu au întârziat a inaugura o acțiune, care să înlesnească institutelor noastre interesate crearea și asigurarea garanțiilor existenței, dezvoltării și înaintării lor, precum și ridicarea lor din stările primitive de până acum la un nivel, care să corăspundă întru toate exigențelor timpului în care trăim.

Ca un rezultat al acestei acțiuni, începută prin conferința Directorilor de Bancă, ținută în Sibiu la 25 și 26 Iunie a. c., este a se considera și publicațiunea prezentă.

Ea are chemarea de a fi un bun sfetnic al cercurilor noastre financiare și comerciale în toate afacerile lor, și va avea să fie un organ intermediar, ca experiențele și cunoștințele singuraticilor să devină un bun comun al tuturor, și ca de rezultatele muncii celor puțini, cari își pot dedica întreaga lor activitate exclusiv numai studiilor economice, să poată profita cercuri cât se poate mai largi. Ca să poată conta cu siguranță la concursul puterilor celor mai competente, de cari dispunem pe terenul literaturii economice, și ca să îndemne la lucru pe toți aceia, cari se simt chemați a desvolta o activitate rodnică pe acest teren, revista noastră a adoptat un principiu până astăzi nou în publicistica noastră, de a remunera — deocamdată modest, dar totuși cinstit — ori-ce scriere ce va publica.

„Revista Economică“, acum la început — după cum am indicat și în fruntea foii, — se va restringe în publicațiunile sale mai ales la chestiuni financiare și comerciale. Cu toate acestea nu va întrelăsa a da atențiunea cuvenită și ramurilor agricole și industriale ale lucrării noastre economice, în ale căror servicii stau, și dela a căror dezvoltare depind și cele d'întâi. Având sprijinul publicului, pentru a putea da publicațiunii prezente o întindere mai mare, vom căuta să justificăm în toate direcțiunile titlul ce ni-l-am ales, și ne vom ocupa deopotrivă cu toate ramurile economiei noastre naționale.

Revista noastră va publica în deosebi: studii de politică financiară, lucrări instructive în materie de administrație și tehnică financiară și comercială, va ține în curent pe cititorii sei cu legislațiunea și jurisdicțiunea noastră de interes economic, se va ocupa în rubrici permanente cu raporturile financiare în general, și în deosebi cu situațiunea și lucrarea societăților noastre financiare și comerciale; totodată va da o atențiune deosebită chestiunilor agricole și începuturilor noastre industriale, precum și literaturii economice preste tot; în fine va publica cursul burselor din Budapesta, Viena și

București, și tragerile losurilor mai importante. Un loc deosebit se va rezerva pentru publicațiunile oficiale ale institutelor noastre.

Ținând cont de toate trebuințele publicului, biroul nostru redacțional va da abonaților „Revistei Economice“ ori-ce informațiuni i-se vor cere cu privire la trageri la sorți, posturi vacante, plasări de capital, afaceri de bursă, de împrumuturi, etc.

Încheiând cu aceste întâiul nostru articol, ne luăm voia a cere bunăvoința și concursul publicului cetitor pentru această publicațiune. În deosebi apelăm la indulgența cetitorilor noștri pentru fascicolul present, care nu alterează vechia experiență publicistică, că nici un număr de probă nu reușește, precum și pentru timpul cât vom avea să luptăm cu greutatea începutului, și până când vom pute să ne asigurăm concursul unui număr mai mare de puteri competente în materia ce ne preocupă.

Buna voință și perseveranța la lucru nu ne vor lipsi.

Sibiiu, 23 Decembre 1898.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Diracțiunea.

Institutele noastre financiare.

(Câteva considerațiuni fugitive asupra lor).

În viața popoarelor și națiunilor cea mai importantă și mai decisivă pentru viitor este lupta economică. Un popor situat bine economicese, întocmai ca și un individ, privesce fără grije la rezultatele problematice ale frământărilor sociale și politice, deoarece-ce el vede într'ênsele numai nisce aparițiuni trecătoare, nisce lucriri pentru un moment adimenitoare, dar cari la urma urmelor scad și se sting cu persoanele cari dispar de pe arenă, și cu îpuținarea mijloacelor artificiale, cari susțin adese-ori acele lupte și frământări nesănătoase.

Bărbații luminați ai neamului nostru au înțeles relativ destul de timpuriu, ce rol binefăcător joacă în lupta economică comerțul și industria, sub ori-ce formă, și astfel, după proclamarea și la noi a marilor principii de libertate, egalitate și fraternitate, cari au electricizat în anii memorabili 1848/9 până și cele mai ascunse inimi românesci, mână în mână cu aplicarea Românilor în carierile publice până aci închise pentru dênșii, la îndemnul lor, vedem an de an sporind și numărul acelor, cari se aplică la cariera comercială și industrială. Firesce însă, că succesele în aceste ultime cariere — cu abstracțiune de cariera principală agricolă — nu pot fi nici decum considerabile, parte din cauza lipsei de cultură generală și specială, care îngreunează lupta de concurență, parte din lipsa de mijloace materiale suficiente la întreprinderi. Urmarea naturală este, că cele câteva fabrici și întreprinderi comerciale și industriale românesci după scurtă durată apun cu desăvîrșire.

Un pătrar de secol mai trebuie să treacă, pentru-ca necesitățile acestei noue faze economice să deștepte și la noi idea înființării de instituțiuni de bancă, deși concetățenii noștri sași din Transilvania deja de decenii întregi arătaseră calea ce aveam de urmat. Ei au fost cei dintâi, cari au năzuit să pună capăt usurii ucigătoare de ori-ce întreprinderi, prin înființarea de bănci și alte institute de credit în formă de societăți și asociațiuni. La noi idea aceasta o traduce în faptă

Visarion Roman, care la 1872, ajutat de bărbați aleși ai neamului nostru, înființează falnicul institut „Albina“. Succesele fermecătoare ale acestui institut află zeloși imitatori, și astfel în alt pătrar de veac, vedem înființate 70 de institute de bancă în cele mai diferite părți locuite de Români.

Fie-care Român adevărat trebuie să salte de bucurie, când privesce această cunună frumoasă de întreprinderi, și cu mândrie trebuie să privească în viitor, căci prin ele emancipățiunea economică a neamului nostru pășesce cu pași repezi spre realizare, și împreună cu această emancipare se pune solidă temelie la existența neamului nostru, și încă o astel de temelie, încât nici valurile cele mai turbate să nu o poată sdruncina.

Și într'adevăr, dacă considerăm mai deaproape datele statistice despre starea și operațiunile băncilor noastre, aflăm exprimate în cifre lucruri uimitoare, nisce constatări de cel mai mare preț pentru cunoștința de sine și aprețiarea puterilor economice ale neamului nostru.

Căci iată ce ne spun ele :

1. Capitalul social al tuturor băncilor românesce se urcă la frumoasa sumă de $3\frac{1}{2}$ milioane de fiorini în bani gata.

2. Fondul de rezervă și de pensiuni al lor e de 1 milion de fiorini.

3. Profitul curat al anului din urmă e cam de $\frac{1}{2}$ milion de fiorini.

4. La băncile noastre se află depusă suma de 12 milioane de fiorini în bani gata.

5. Revirementul total făcut prin băncile noastre e de preste 100 milioane de fiorini.

Mai sunt și alte constatări ce le putem face din cifre, dar deocamdată ne oprim la aceste cinci grupe și le examinăm mai în detail.

Toate băncile noastre fără deosebire sunt formate pe acțiuni cu valoare nominală de 25, 50 și 100 fl. sau în mediu de fl. 75 una. Astfel în lipsa de bancheri români, cari eventual să facă dênșii bănci cu capitale mari de câte 100 de mii de fiorini în număr de 35, posedem 70 institute românesce cu capitale după necesitățile locale.

Urmările sunt :

- a) că fondurile de acțiuni sunt împărțite în mai multe localități ;
- b) că de binefacerile acestor institute împrăștiate pot beneficia mai mulți oameni ;
- c) că prin urmare poporul nostru având la îndemână mijloacele de lipsă, profită îndoit : odată prin economia de timp și spese, a doua-oară prin împrejurarea, că bancherul singuratic mai curând e condus de râvna de a se îmbogăți, decât institutul de bancă, și astfel procentul de împrumut e mai favorabil la bancă decât la un bancher particular. Banca nu poate face usură ; bancherul află felurite moduri fine de a o practica. N'avem decât să ne cugetăm la modul de usură ovreească, care împrumută la țărani bani numai cu *un crucer de fiecare fiorin* pe săptămână, și pe lângă aceasta mai primesce cinste : ouă, pui, bucate, etc. Și dobânda de 52% nici nu e rară în comunele noastre rurale chiar și în ziua de astăzi.

Un alt avantaj și mai mare pentru popor rezultă din faptul, că băncile sunt întemeiate mai cu seamă cu banii adunați dela popor în formă de acțiuni. Și aci cifrele ne arată că la cele 3½ milioane capital social concură nu mai puțin ca 50 de mii de asociați cu câte o misă sau acțiune.

Urmările sunt :

- a) constituirea unui capital în acțiuni ;
- b) valorarea sumelor, ce până aci în mare parte rămâneau nefolosite ;
- c) familiarisarea poporului cu întreprinderi societare la acele întreprinderi pentru cari singuraticul n'are mijloace suficiente ;
- d) ridicarea moralului prin încrederea și conștiința, ce rezultă parte din spiritul de asociere, parte din avantajile produse de această asociere.

Folosul material, ce rezultă din întemeierea acestor bănci românesci, e cu atât mai mare, cu cât cele 3½ milioane de florini și altfel rămâneau nefructificați. Socotind numai jumătate din această sumă ca bani morți, ținuți de poporul nostru pe fundul lăzii, dacă nu cumva făcea salbă din ei, sau

cumpăra vre-o mobilă sau alt lucru netrebuincios, și admitând fructificarea la acțiuni numai cu 6%, obținem cifra enormă de 105 mii de fiorini, cari an de an îi perdea neamul nostru! Valorate însă sumele; și admitând cheltuiala unei familii dela țeară cu fl. 105. la an, vedem că numai venitul anual al sumelor, cari ar fi rămas pierdute altcum, produce atât cu cât se pot sustine 1000 de familii un an întreg!

Și mai uimitoare rezultate obținem, dacă considerăm depunerile spre fructificare de 12 milioane de fiorini la băncile noastre. Trebuie să constatăm, că în această sumă vor fi cuprinși și bani străini, și nu numai românesci, dar la tot cazul nu cred că greșim, dacă evaluăm depunerile românesci cu 8 milioane de fiorini. Avantagiile depunerii spre fructificare sunt:

- a) indemnul la economie;
- b) pofta de muncă potențată;
- c) fructificarea și valorarea sumelor mici, cari altcum ar rămânea moarte;
- d) înăbușirea poftelor de lux și de cumpărări nefolositoare, cari se ivesc totdeauna la omul cu banii în mână;
- e) asigurarea singuraticilor și a familiilor pentru casuri de lipsă și accidente;
- f) promovarea culturii în mod indirect prin ridicarea moralului și prin ușurarea câștigării cunoștințelor necesare în puterea mijloacelor materiale sporite.

Și preste toate acestea se ridică câștigul material, care admitând numai procentul 4½, face anual suma enormă de 360 de mii de fiorini! Această sumă procură subsistența la alte 3—4 mii de familii românesci, fără a lua în considerare câștigurile realizate de acelea numeroase întreprinderi, cari folosesc suma de 8 milioane dela băncile noastre, și însuși câștigul acestor bănci din mijlocirea fructificării acestor capitale, cari altcum ar trebui să rămână moarte.

Averea totală a acționarilor și funcționarilor băncilor românesci — afară de capitalul social — e cam de 1 milion fl. constituită ⅔ părți în fond de rezervă și ⅓ parte în fond de pensuni.

Fondul de rezervă constituie, afară de casuri grave de pierderi, un venit și un capital, la care acționarii ajung pe

neasteptate, pe lângă că an de an își ridică ca dividendă dobânda capitalelor vărsate. Cred de prisos să mai insist asupra folosului rezultat din sporirea aceasta a averii naționale, și încă într'un mod atât de ușor.

Fondul de pensiune din contră este merit pentru asigurarea acelor funcționari ai băncilor, cari cu cinste și omenie au servit timpul prescris, sau cari în urma unor nenorociri au fost siliți să părăsească serviciul. Ce mare binefacere este pensiunea pentru omul îmbătrânit în serviciu și familia lui, își poate închipui ori-cine. Munca lui la tinerețe numai atunci a putut fi rodnică, dacă în ea a pus tot ce a avut dânsul mai bun, căci nu l'au chinuit gândurile existenței lui și a familiei la bătrânețe ori infirmitate, când nu ar mai pute munci, sau în cas când din prea mare incordare moartea crudă l-ar răpi din mijlocul familiei sale înainte de vreme. Și dacă pensiunea o socotim numai cu 600 fiorini de persoană, vedem că băncile noastre sunt în măsură să dea pensiuni anuale la 20 de funcționari din venitul anual de 12000 fiorini al fondului de pensiuni, și aceasta pentru totdeauna!

Dar partea cea mai importantă a acestui punct este și rămâne formarea unei clase sociale independente, de bărbați luminați aplicați în serviciul băncilor. La noi nu există alegere mare de cariere din cause din destul cunoscute. Astfel trebuie binecuvântat cîșul, când s'a realizat idea băncilor, căci a deschis generațiunilor viitoare un nou teren de aplicațiune și a pus stavilă curentului nefast de expatriare. Și într'adevăr cele 70 de institute românesce aplică permanent cel puțin 260 de persoane, cari trăiesc în mare parte cu familiile lor din leafa ce o primesc de aci. Datele statistice ne arată în această privință, că suma plătită anual ca salare se urcă la cifra considerabilă de fl. 170.000.—. Marcele de prezență se pot evalua cu fl. 22.000.—. Tantiemele trec preste 62.000 de fiorini. La un loc toate acestea dau *254 mii de fiorini* plătiți ca salare și remunerațiuni personale pentru funcțiunile la diferitele institute. Iată deci o ocupațiune rentabilă și sigură pentru 260 capi de familie, plătiți în termin mediu cam cu 700 fiorini salar anual, plus tantieme, plus marcele de prezență date de regulă la censori, etc. Cât face aceasta în economia

publică a unui popor, nu e greu de aprețiat nici chiar pentru omul, care nu se ocupă cu studii speciale economice.

Profitul net al anului ultim l'am evaluat cu $\frac{1}{2}$ milion de fiorini. Acest profit se împarte în salare cam fl. 254.000, pentru scopuri de binefaceri cam fl. 36.000, iară restul de fl. 210.000 formează dividendă de 6%, aproximativ după capitalul social. Va să dăcă an de an poporul român primesce ca venit după acțiunile la diferitele bănci suma considerabilă de fl. 210.000! Și de sigur cel puțin jumătate din această sumă ar fi pierdută la casul, când băncile n'ar exista, deoarece-ce neîncrederea și lipsa de cunoștință economică ar fi lăsat nefructificat cel puțin jumătate din capitalul dat la bănci în acțiuni, deci an de an fl. 105.000 bani pierduți din punga poporului român!

Mai vin apoi contribuțiunile anuale pentru scopuri culturale și de binefacere românesci fl. 36.000. Câte lipsuri se acoper și câte scopuri nobile se pot ajunge cu această frumoasă sumă an de an, o știu toți aceia, cari au avut ocaziunea a fi activi pe terenul public în felurite societăți culturale și de binefacere!

Privind însă cineva cifrele grupate în modul de mai sus, fără a da atențiunea cuvenită momentelor de importanță decisivă, ar pute ajunge involuntar la concluziunea, că băncile noastre cu un capital de $3\frac{1}{2}$ milioane realizează un beneficiu de $\frac{1}{2}$ milion, ceea-ce ar corăspunde la o fructificare de 14.3%. Astfel resonând, ușor s'ar pute ridica imputarea, că această enormă dobândă iese an de an tot din pungi românesci, și încă dela oameni cari au lipsă de bani, ca să meargă în pungile celor avuți, ca bani la bani. Nu trebuie să uităm însă, că băncile noastre învîrtesc anual un capital de 100 milioane, așa încât pentru fiecare sută de fiorini încasată sau plătită pe an, banca își ia numai 50 de cruceri. Deci $\frac{1}{2}\%$ este procentul mediu al revirementului anual, ceea-ce nu este nici decum urcat.

Adevărat, că cei-ce iau bani împrumut dela bănci plătesc 6—12% cu toate cheltueele și taxele; dar e o diferență enormă între acest procent și procentul de usură, care ajunge adese-ori până la 52%, după cum am amintit! Ce diferență face aceasta

se poate ușor calcula, dacă considerăm, că împrumuturile pe poliță trec cu mult peste 10 milioane, împrumuturile ipotecare peste 8 milioane, alte împrumuturi la 2 milioane, la un loc cam 20 de milioane. Presupunem acum, că usura ar lua numai 2% mai mult ca băncile. Astfel rezultă o diferență de fl. 400.000 plătiți mai mult usurarilor decât băncilor noastre, cari în definitiv formează tot avere românească, și chiar de ar lua cât usura, nu ar păgubi neamul, ci tot la el ar rămânea plusul și s'ar împărți între acționari, în lefuri și renumerațiuni și în ajutoare de binefacere.

În fine dacă avem în vedere ușurința și avantajile, cu cari băncile noastre avansează mijloacele bănești pentru cumpărarea de moșii mari și mici, și pentru diferite întreprinderi comerciale și industriale de tot felul, trebuie să mărturisim, că ele sunt o pârghie puternică pentru ridicarea nivelului economic și cultural al societății noastre, și trebuie cu toată încrederea să pășim față de ele și să ne lăpădăm de prejudețiul păgubitor „de a ne adresa la străin, chiar și cu pierdere, numai să nu ne scie fratele ce facem.“ Firesce însă, că și băncile la rândul lor vor păstra discrețiunea cuvenită și măsura dreaptă a cametelor și competențelor după capitalele date împrumut, iară preste aceasta vor fi cu deosebită considerațiune la starea generală și specială economică a diferitelor ținuturi, mai cu seamă când e vorba de termene de plată, căci un termen de plată, pus pe un timp nefast din punct de vedere al economiei, poate aduce la sapă de lemn și pe cel mai de frunte econom.

Am amintit mai sus, că revirementul anual al băncilor e de 100 milioane de florini, iară profitul curat de $\frac{1}{2}$ milion de florini. Aceste cifre ne arată, că trebuințele circulațiunii în economia poporului nostru sunt destul de considerabile. Și nici nu încapе îndoială, că cea mai mare parte a capitalelor se folosește în mod productiv, deoarece ce nu putem nici decum admite ca bani buni împrumutarea, că de când există băncile, și oamenii pot căpăta cu ușurință banii, s'a dezvoltat luxul și s'au sporit cheltuelile pe lucruri, de cari până acum dênșii se puteau lipsi. Vor fi de sigur și de aceia, cari fac împrumuturi neproductive pentru lux, cheltueli zadarnice, etc., căci pădure

fără uscătură nu există; dar nu trebuie să uităm, că astfel de oameni, dacă n'au bani, vând boul din jug și haina din ladă, numai să-și poată satisface poftetele, și astfel chiar de n'ar fi băncile, bani tot ar face, și încă în condițiuni și mai grele, căci ar da avutul pe nimica la neamuri străine, pe când cu banca cel puțin poate aștepta cu vîndarea pînă la un târg, unde află preț mai bun.

Luând de basă cheia de $\frac{1}{2}\%$ ca venit după revirementul total al băncilor scim, că profitul băncilor ajunge la $\frac{1}{2}$ milion anual. Să calculăm puțin, care e profitul ce rezultă anual pentru economia generală a poporului nostru. Băncile profită, ce e drept, numai a patra parte din venitul total al întreprinderilor, căci peste trei din patru părți ale venitului se înghit în cheltueli de administrare și altele. Astfel venitul brut al băncilor e de patru ori mai mare, adică de 2 milioane anual. Acum dacă admitem, că din revirementul total numai jumătate, adică 50 de milioane, sunt folosite la întreprinderi rentabile, și că dela aceste 50 de milioane întreprindătorii profită numai 3%, aflăm că an de an economia noastră națională se îmbogățește cu un venit de $1\frac{1}{2}$ milioane de fiorini. Și această cifră nici nu e exagerată, căci știut este, că o întreprindere bine condusă totdeauna aruncă cel puțin 12—15% anual.

Dacă așadară n'am avé băncile, spiritul de întreprindere s'au ar fi cu totul scăzut, s'au venitul rezultat din el ar ajunge în pungi străine.

Trebuie să mai amintim o împrejurare deosebită, care merită să fie îndeosebi considerată atât de administrațiunile băncilor, cât și de popor. Pentru un popor eminamente agricol ca al nostru, și încă cu proprietăți disparent de mici, numai băncile pot aduce remediul de îmbogățire. Ele pot avansa capitalele de lipsă pentru cumpărarea de moșii și pămînturi, cari pentru omul singuratic sunt neaccesibile. Și ce înseamnă proprietatea de pămînt, bine împărțită, au demonstrat-o deja de secolii întregi țerile înaintate în cultură. În fine nu trebuie să uităm, „că în definitiv acela are stăpînirea, al cui e pămîntul!“

Din expunerile de pînă aci, cred a fi scos în evidență de ajuns însemnătatea economică a băncilor noastre românesci,

deși aceste considerațiuni sunt numai fugitive și generale, și fiecare punct al lor ar merita să fie tratat special, ceea-ce poate se va și face la rândul său. Scopul a fost să arătăm la ce rezultate frumoase și la ce progrese uimitoare poate conduce realizarea unei idei fericite și punerea în aplicațiune a spiritului de asociațiune. Asociațiunea sub toate formele ei dă cele mai binecuvântate roade, mai cu seamă pe terenul mănos economic, și odată ajunși la recoltă bogată pe acest teren, toate căile spre dezvoltare, întărire, emancipațiune și înflorire ne stau deschise. În modul acesta nimic nu e cu neputință de întreprins, căci totdeauna în asociațiune de persoane și capitale găsim și puterea și mijloacele de lipsă la cele mai grandioase întreprinderi.

Ni se va obiecta poate, că lipsesc inițiatorii versați și specializați în această direcțiune. Dar oare Visarion Roman era specialist versat în întreprinderea de bancă, n'a fost un simplu dascăl de sat, și totuși idea dânsului realizată face minuni?! Ați după 25 de ani avem peste 70 de institute cu aceeași țintă nobilă, emanciparea și independența economică a popoului nostru! Grație acestui minunat și fericit început vedem ați dezvoltându-se altă formă de asociațiune sub numele de societăți comerciale, de cari avem deja 7 la număr! Și cine poate să, ce surprinderi plăcute ne rezervă încă viitorul pe acest teren vast economic....

De aceea am și repetăm: „Fericit a fost ciasul, când s'a pus temelia primei bănci naționale românesce și binecuvântate vor fi roadele ei cu deosebire pentru generațiunile viitoare ale mult cercatului nostru popor!

Arseniu Vlaicu.

Deposite vinculate.

Între multele feluri de deposite (depuneri spre fructificare) ce se usitează la institutele străine, se numără și așa numitele deposite vinculate (Geschlossene Einlagen), la cari vom să atragem de astădată atențiunea băncilor noastre.

Depositele vinculate se bazează pe calcularea de interese compuse, și anume părțile depun o sumă anumită, ca la un termen anumit să primească o sumă rotundă corăspundătoare.

Cât de avantajoase sunt astfel de depozite pentru părți, se vede și din mărimea sumelor depuse sub asemenea condițiuni la multe bănci din străinătate. Prin aceste depozite deponenții deoparte își asigură un etalon fix de interese pe un șir de ani, iar de altă parte își viclează suma astfel, ca până nu trec anii stabiliți, să nu o poată ridica. În modul acesta își asigură o sumă rotundă, de plată după un timp anumit. Institutul de altă parte poate să facă clientelei sale cele mai mari favoruri, căci capitalul i-se încredințează pe un timp îndelungat, și astfel îl poate plasa cu mult mai avantajos.

Libelele despre Depozitele vicleate pot suna la nume sau la purtător. Formula unui asemenea libel ar fi următoarea :

(Pagina 1-a.)

„Cruțarea“, institut de credit și de economii în Sibiiu.

Libel de deposit vicleat.

Nr. 455.

Purtătorului acestui libel, pentru care D. Nicolae Petrașcu din Sibiiu a solvit suma confirmată pe pagina următoare, cassa institutului de credit și de economii „Cruțarea“ în Sibiiu îi va plăți la 1 Ian. 1902 — însă nu mai curând, — suma de

fiorini Unamie val. austr.

ca contra-valoare a capitalului depus de fl. 707.77 v. a. și a intereselor capitalisate cu $2\frac{1}{2}\%$ pro semestru.

(Pag. a 2-a.)

Foaie de deposit.

Institutul de credit și de economii „Cruțarea“ în Sibiiu recunoaște prin aceasta, că pentru libelul present, provădit cu Nrul 455, i-s'a plătit prin Dl Nicolae Petrașcu suma de

fiorini Șapte sute șapte și $\frac{77}{100}$ v. a.

Numitul institut se obligă prin aceasta, a plăti producătorului acestui libel la 1. Ian. 1902, însă nu mai curând, suma de

fiorini Unamie val. austr.

fără nici o subtragere, contra înapoierii libelului.

Sibiiu, în 1 Ianuarie 1895.

„CRUȚAREA“
institut de credit și de economii.
N. N. m. p

N. N. m. p.

(Pag. a 3-a.)

Foaie de ridicare.

Subscrisul ca presentatorul acestui libel și totodată proprietarul lui, recunosc, că conform obligământului de pe contra-pagină am primit astăzi, după expirarea termenului contractat, suma de

fiorini Unamie val. austr.,

prin ceea-ce validitatea acestui libel cu Nrul 455 a încetat.

Sibiiu, în 1 Ianuarie 1902.

Nicolae Petrașcu m. p.

Pagina a 4-a cuprinde o tabelă de interese compuse.

Asemenea deposite probabil ar pute aflu aderenți și în publicul nostru, și ar contribui mult la dezvoltarea spiritului de economie. Calcularea sumelor corespunzătoare încă nu dă mult lucru, deoarece cu ajutorul logaritmilor, și cu puține cunoștințe matematice, ori cine se va pute orienta în 2—3 minute. De altfel unde se introduc aceste deposite ca ram special de operațiune, acolo va fi bine să se calculeze anume tabele pentru acest scop. Despre aceste cu altă ocaziune.

Dom. Rațiu.

LEGISLAȚIUNE.

Însoțirile de credit.

Noua lege despre însoțirile de credit, mai ales pe timpul când era numai proiect, a fost des amintită în presa noastră; de când a intrat însă în vigoare, foile noastre numai rar s'au ocupat cu această nouă instituțiune, și la nici un cas nu i-au dat atențiunea ce o merită pentru marea ei importanță economică.

Va fi deci de interes a remarcă în trăsături fugitive principiile și dispozițiunile mai esențiale ale noiei legi, cu care institutele noastre financiare, vrând-nevrând, vor fi necesitate a se ocupa în viitor în măsură mai intensivă.

§. 2 dispune că însoțirile agricole și industriale de credit, cari cad sub dispozițiunile acestei legi, se pot înființa numai cu conlucrarea vre-unei corporațiuni publice, a unei autorități, sau a însoțirei centrale de credit. Din acestea rezultă, că deja înființarea unei însoțiri depinde în cele mai multe casuri dela bunăvoința autorităților, sau a însoțirei centrale de credit. Întrarea membrilor în însoțire se face prin subscrierea *cu mâna proprie* a proiectului de statute. În cas dacă un membru nu scie serie și cetii, sau nu pricepe limba în care e făcut proiectul, acesta i-se explică prin alții, ceea-ce e a se face evident pe însuși proiectul de statute.

Dispozițiunile §-ului 4 cuprind limitarea activității însoțirilor, și anume se țice că activitatea acestor însoțiri nu se estinde decât asupra membrilor lor, depuneri însă pot primi și dela nemembrii, deasemenea pot să exopezeze credite dela nemembrii și să facă depuneri proprii la alte institute. Statutele au să conțină suma maximală a creditului ce se poate vota fiecărui membru.

În cererea pentru înregistrare, în textul înregistrării și în publicațiunea referitoare la aceasta, este a se spune apriat, că însoțirea s'a înființat în sensul legii din chestiune. (§. 6.)

Însoțirile au să-și restrângă activitatea la cercul lor și nu pot înființa filiale.

Acest cerc numai atunci poate cuprinde alte comune, afară de aceea unde se află sediul însoțirei, dacă acelea se țin sau de același cerc notarial, sau de cel învecinat, ori apoi sunt în nemijlocită vecinătate. (§. 7.)

Fie-care membru care intră în însoțire, prin însuși faptul intrării e obligat a plăti o parte fundamentală în ratele, timpul și sub consecințele stabilite în statute. Membrii atât la intrare, cât și mai târziu, pot subscrie mai multe părți fundamentale. (§. 10.)

Părțile fundamentale sună la nume și nu pot fi mai mari decât nominal 100 coroane. Nominalul odată stabilit, nu se mai poate nici urca, nici reduce în tot decursul duratei însoțirii. (§. 11.)

Dividenda maximală e 5%, profitul ce trece preste aceste 5% intră la fondul de rezervă. (§. 13.)

Eventualele pierderi sunt a se acoperi în prima linie din fondul de rezervă. Dacă acesta nu ajunge, pierderea se împarte între membri în aceeași proporție ca și profitul, reducându-se valoarea părților fundamentale. Dacă pierderea e mai mare decât fondul de rezervă împreună cu părțile fundamentale, plățile și profitul anilor următori trebuiesc folosite pentru acoperirea pierderii. În statute se poate stabili, ca dela membrii să se poată cere, ca la cas dacă pierderea nu se poate acoperi din fondul de rezervă și din părțile fundamentale vărsate, să plătească încă odată atâta, cât fac părțile fundamentale. Asemenea plăți nu ating responsabilitatea fixată în §. 15 și se pot pretinde numai pe basa unui conclud al adunării generale. (§. 15.)

Membrii însoțirii răspund pentru obligămintele însoțirii cu suma incințită a părților fundamentale. Statutele pot fixa însă o răspundere și până la suma îndecită a părților fundamentale. (§. 15.)

Pretensiunile creditorilor însoțirii numai în cazul deschiderii concursului asupra averii însoțirii, și numai în nex cu procedura concursuală pot fi incassate dela membrii conform dispozițiilor §§-lor 42—45 ale legii. (§. 16.)

Membrul ieșit din însoțire, sau eredele acestuia, e egal responsabil cu ceilalți membrii, dacă în contra însoțirii s'a deschis concurs în intervalul de 6 luni, socotite dela finea anului de gestiune în care a ieșit membrul din însoțire. Împrejurarea, că datoria însoțirii s'a făcut înainte, sau după ieșire, nu face deosebire. (§. 17.)

§§. 18—20 stabilesc procedura de ieșire din însoțire. Dacă un membru ieșit din însoțire rămâne dator: Însoțirea și înainte de scadența datoriei poate să-și valideze pretensiunea. Întru cât pretensiunea însoțirii ar întrece pe a membrului, însoțirea poate pretinde regularea datoriei. (§. 21.)

Replătirea părții fundamentale se face numai după expirarea unui termen de 6 luni socotit dela ultima și a anului de gestiune. În același timp are membrul ieșit să-și reguleze și datoria ce provine din vr'o pierdere sau împrumut. Dacă în decursul acestui timp însoțirea s'a disolvat, partea fundamentală se poate replăti numai la împărțirea averii însoțirii. (§. 22.)

Însoțirea care aparține legăturii însoțirii centrale de credit, în cas de execuție sau concurs, are drept de prioritate până la suma pretensiunii sale în contra unui membru propriu față cu ori-ce pretensiune care nu posedă prioritate legală pentru întreaga avere *mobila* a debitorului; aceasta prioritate

însă îi compete numai față cu acei creditori, a căror pretensiune s'a născut după înscrierea debitorului în registrele membrilor însoțirii. (§. 23.)

^{1.} Registrul membrilor însoțirii îl poate vedea ori-cine în localul însoțirii. La cerere însoțirea e obligată a comunica datoriile singuraticilor membri. (§. 24.)

§§. 25—29 tratează despre adunarea generală. De interes mai mare este §-ul 26, în care se ține că fie-care membru are numai un vot.

Direcțiunea însoțirii se compune din cel puțin 3 persoane. Cel puțin una a treia parte din directori trebuie să fie membrii ai însoțirii.

Membri ai direcțiunii pot fi numai cetățeni ungari, cari știu scrie și cari în privință materială și morală nu pot fi excepționați.

Remunerarea lor nu poate fi mai mare decât 10% ale profitului curat. (§. 30). Membrii direcțiunii nu pot fi înrudiți cu membrii comitetului de supraveghiere. (§. 36).

§. 39—45 tratează despre disolvarea însoțirii.

Însoțirile de credit înființate înainte de intrarea în vigoare a acestei legi, au dreptul să înștiințeze judecătoria, care poartă registrul firmelor, că de aici încolo voiesc să opereze în sensul dispozițiilor legii prezente. (§. 46).

Însoțirile înființate s'au transformat în sensul acestei legi, dacă întră ca membri în însoțirea centrală, se împărtășesc de următoarele beneficii:

1. Se scutesc de contribuțiunea impusă întreprinderilor și însoțirilor obligate la dare de seamă publică, de aruncul general asupra dărei de venit, de darea comunală, contribuțiunea de drum, precum și de competențele camerei comerciale și industriale.

2. Scutire de timbre și competențe și anume:

- a) pentru ori-ce petițiune și aclusele acesteia, adresată judecătoriei care poartă registrul firmelor, precum și pentru publicațiunile acestei judecătorii, cari se refer la însoțire;
- b) pentru petițiunile și aclusele acestora, înaintate la autoritățile publice, cu excepțiunea petițiunilor înaintate la judecătorii în procedura procesuală;
- c) pentru toate registrele;
- d) pentru chitanțele despre plățile membrilor în contul părților fundamentale, pentru documentele de datorie sau avansurile membrilor luate dela însoțire, cu excepțiunea cambiilor, și pentru chitanțele despre replătirea astorfel de împrumuturi;
- e) pentru asigurările hipotecare ale împrumuturilor acordate membrilor;
- f) pentru cesiunea pretensiunilor membrilor în favorul însoțirii centrale, și pentru chitanțele de escontentare la astfel de pretensiuni.

Întru celelalte, însoțirile sunt supuse dispozițiilor generale ale legilor de dare, timbre și competențe.

Dacă vre-o însoțire iese sau se eschide din însoțirea centrală, favorurile cuprinse în punct 1 și 2 încetă cu ziua în care judecătoria comercială competentă publică faptul ieșirii sau exchiderii. (§. 47).

Acestea sunt dispozițiile mai esențiale ale legii despre însoțiri, și într'adevăr favorurile ce ea acordă în §§-ii 23 și 47, însemnează cea mai mare protecțiune față cu aceste însoțiri, cărora li se garantează monopoluri

unice în felul lor. Membriilor însă foarte puține favoruri li se dau, și aceștia nu se împărtășesc de mai nici un beneficiu, până când de altă parte responsabilitatea lor e neproportionat de mare. După cum vom vedea cu altă ocaziune, referințele interne ale însoțirii le dirigează însoțirea centrală de credit, și în urma acestei ingerințe însoțirile își pierd caracterul lor de însoțiri independente.

Ziarele maghiare constată cu multă indignațiune, că aceste însoțiri nu sunt întimpinate cu destulă bunăvoință din partea publicului, ba acesta arată cea mai mare indiferență. Dovadă suma mică subscrisă de particulari la însoțirea centrală. Presa pune vina pe guvern, care ține toate cauzele referitoare la înființarea însoțirii centrale în cel mai perfect secret, și nu face destul reclam. Noi vedem indiferența publicului justificată prin aceea, că însoțirile impun membrilor lor o mare responsabilitate și sarcini grele, iar de altă parte nu le asigură aproape nici un favor. ♂

JURISDICȚIUNE.

Decisiuni curiale.

Subscrierea emitentului. Dacă pe cambiază subscrierea emitentului nu se află sub textul care conține provocarea la plată, și astfel formează o condițiune esențială a cambiei, ci se află în text, — atunci subscrierea nu se poate considera ca subscriere făcută în sensul §-ului 3, punct 5 al legii cambiale.

Tribunalul reg. din Szolnok: Considerând, că subscrierea emitentului, e o condițiune esențială a cambiei, și ca atare trebuie să fie scrisă sub textul cambiei, în cazul present însă obvenind în text, este a se considera, ca și când nici nu ar fi pe cambiază, — din care cauză cererea se respinge din oficiu.

Tabla reg. din Budapesta: confirmă decisiunea forului I;

pentru-că după natura poliței (trată, cambiază străină) emitentul provoacă pe trasat, ca la scadență să plătească primitorului (remitentului) suma cambială; deci ca cineva, al cărui nume se află pe fața cambiei, să fie considerat ca emitent, trebuie ca din însași cambiază să se vadă, că subscrierea se referesce la provocarea amintită, aceasta însă numai atunci are loc, dacă emitentul e scris sub textul cambiei;

pentru-că în cambiază din chestiune subscrierea emitentului, nefiind sub textul care formează partea esențială a cambiei, ci în însuși textul, subscrierea aceasta nu corespunde condițiilor stabilite în §. 3 p. 5 al legii cambiale;

în fine pentru-că lipsind din cambiază din chestiune o condițiune esențială, forul I pe baza §-lui 4 al legii cambiale cu drept a respins acțiunea cambială sumară.

Curia: Decisiunea forului II din motivele aduse se confirmă. (Nr. 459 V. din 22 Iun. 1898).

Domiciliarea cambiei. Deoarece-ce domiciliarea cambiei se poate face numai cu învoirea emitentului, proprietarul cambiei nu o poate domicilia ulterior fără învoirea emitentului.

Trib. reg. din Nagy-Kanizsa sub Nr. 1153 din 24 Februarie 1898 a dat în cauza M. M. contra B. I. și B. S. pentru suma cambială de 66 fl. și acc. următoarea sentință: Decisiunea sumară Nr. 8637/1897 față de pîritul II se scoate din vigoare, etc.

Motive: Pîritul II a recunoscut, că a subscris cambia din chestiune ca emitent și trasant, neagă însă că data, ziua de plată, suma și domiciliarea s'ar fi scris cu consimțământul lui, deci cambia e falsificată; totodată pentru dovedirea acestor aserțiuni se provoacă la martori.

Pîritorul în replică de asemenea a recunoscut, că emitentul cambiei — pîritul — n'a domiciliat cambia nici el însuși, nici nu a împuternicit pe altul să o domicilieze.

Deoarece-ce însă numai emitentul poate designa pentru plată un loc deosebit de locuința trasului (trasatului); mai departe, deoarece-ce în sensul §-lui 93 a legii cambiale proprietarul temporar numai condițiunile esențiale le poate înscrie ulterior în cambie, dar nu e îndreptățit a o domicilia ulterior: acea domiciliare, ce pîritorul — după-cum singur recunoaște — a făcut-o ulterior fără învoirea emitentului, se poate considera ca falsificarea cambiei, și considerând mai departe că pîritul II în sensul §-lui 82 a legii cambiale e responsabil numai pentru cuprinsul ce trebuia să o aibă cambia conform înțelegerii avute, — protestul făcut la locul de plată designat de pîritorul, și nu la locuința adresatului, nu menține dreptul de regres față cu dînsul, din care cauză pe lângă scoaterea din vigoare a decisiunii sumare, cererea pîritorului se respinge, etc.

Tabla reg. din Pécs: confirmă sentința tribunalului.

Curia: confirmă sentința Tablei.

Motive: E remarcat corect în motivele sentinței forului I, că domiciliarea cambiei s'a efectuat ulterior fără învoirea emitentului, și considerând că — după afirmațiunea ambelor părți — pîritul a subscris cambia în bianco, așa dar nici locul de plată n'a fost conform §-ului 3. p. 7. a legii camb. înscris în cambiă, în cazul present nu poate fi vorba de falsificarea cambiei; cu toate aceste domiciliarea s'a făcut fără drept, pentru-că, după cum au motivat și forurile inferioare, domiciliarea nu se numără între condițiile esențiale ale cambiei, și astfel pîritorul nici nu se poate provoca la §-ul 93 al legii camb. Considerând deci, că domiciliarea făcută fără drept, pentru cei obligați se consideră ca neexistentă, și că protestul făcut la domiciliat, și nu la locuința trasatului, nu are facultatea de a menține drepturile emanate din cambiă: forurile inferioare au procedat corect, când au respins pe pîritor cu acțiunea de regres ridicată pe baza unui protest făcut în mod ilegal. (No. 722 V. din 5. Oct. 1898.)

Numirea acționarilor în procesul verbal dresat în adunarea generală. Dacă din procesul verbal dresat în adunarea generală nu se poate constata, că dintre acționari, cari au fost prezenți în persoană și cari au fost reprezentați prin plenipotențiați, și anume prin cine, — hotăririle aduse în aceasta adunare sunt nule.

Curia: Sentința forului II se confirmă.

Motive: E greșită motivarea forului II, care susține, că din procesul verbal al adunării generale lipsesc numele acționarilor prezenți și că numărul acțiunilor reprezentate de dênșii absolut nu se poate constata.

E greșită, deoarece-ce din procesul verbal se vede că au luat parte 639 indiviși, depunând $745\frac{1}{3}$ acțiuni, iar acționarii, cari au depus acțiunile sunt numiți în procesul verbal; cu toate acestea însă acest proces verbal totuși nu corăspunde condițiunilor §-lui 180 a cod. com., pentru-că din procesul verbal nu se poate constata, că dintre acționarii cari au fost prezenți în persoană și cari și-au exerciat drepturile prin plenipotențiați, și anume prin cine? Iar' aceasta e de lipsă nu numai în înțelesul §-lui 180 a cod. com., ci mai cu seamă și din cauza, că în înțelesul §-lui 51 din statute nici un acționar nu poate avé după acțiunile proprii mai mult, decât 10 voturi, iar' după ale celui reprezentat alte 10, la olaltă 20 voturi. Ar fi trebuit deci să se constate în procesul verbal, că cei prezenți câte acțiuni proprii reprezintă și câte prin plenipotență. Nu se vede mai departe din procesul verbal nici aceea, că cine a reprezentat pe minoreni R. și pe societatea ciobotarilor, respective în ce calitate și-a exerciat dreptul. (Nr. 608 V. din 9 Sept. 1898.)

*

Cheque-Conto. Proprietarul unui *Cheque-Conto* al casei de păstrare postale, prin faptul că predă debitorului său un bilet de plată (*befizetési lap*), îl îndreptățește a face plata în contul său la oficiul de postă; plata făcută la acest oficiu cade sub aceleași considerațiuni ca și când s'ar fi făcut la mâinile proprii ale creditorului.

Trib. reg. comerc. și camb. din Bpesta (Nr. 104.330/97) în cauza cambială a lui Th. Gr. ctra R. D. pentru fl. 2363, — și acc. a pronunțat *sentința*: Decisiunea sumară No. 86.922 din 20 Sept. 1897 se scoate din vigoare, etc. *Motive.* Piritorul și-a restrins cererea numai la spese. Piritul a făcut plata la 15 Sept. a. c. la oficiul de postă în contul piritorului. După-ce cassa de păstrare postală este mandatarul piritorului, plata făcută la acest loc, cade sub aceleași considerațiuni, ca și când s'ar fi făcut la mâinile piritorului. Deoarece-ce acțiunea s'a prezentat la 18 Sept. a. c., și astfel numai piritorul a provocat procedura procesuală, pe lângă anularea decisiunei sumare, a trebuit să fie judecat și la suportarea speselor.

Curia (Nr. 668 din 30 Sept. 1898) a confirmat sentința tribunalului.

*

Membru al unei asociațiuni se consideră numai acel individ, pe care — în sensul statutelor — direcțiunea l'a primit membru și l'a însciințat despre aceasta. Dacă această formalitate s'a intrelăsat, asociațiunea nu

poate pretinde ratele restante dela membrii respectivi nici în cazul, când acestia au plătit deja câteva rate, căci plata câtorva rate încă nu dovedesce, că cineva de fapt e membru al unei asociațiuni, ba încă și ratele plătite, fiind plătite fără titlu, sunt a se inapoia. (Curia, Nr. 885 din 1. Dec. 1898.)

*

Inoirea contractului de asigurare. O societate de asigurare s'a subtras dela plata sumei asigurate pe motivul, că asiguratul n'a plătit la timp premiile de asigurare și prin urmare contractul de asigurare în sensul §. 485 p. 4. a Cod. comerc. este a se considera anulat. Asiguratul față cu acestea a dovedit, că societatea l'a pîrit pentru premiile restante de asigurare, de unde urmează, că însași societatea n'a considerat contractul ca anulat din cauza neplătirii premiilor, ci l-a considerat ca valid și pe viitor, și prin urmare a luat risicul și pe timpul pentru care asiguratul trebuia să plătească premiile inacționate.

Curia a aprobat argumentarea asiguratului, și a obligat societatea la indemnizarea daunei supravenite în timpul amintit. În cazul present nu poate fi vorba de înoirea contractului, ci numai de susținerea celui vechiu, și deoarece-ce nici una din părți n'a usat de favorul stabilit în §. 485 a Cod. com., contractul a fost menținut mai departe în mod tacit prin adjudecarea premiilor restante. (Nr. 1042 din 6 Dec. 1898).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Hotăriri principiale ale Tribunalului supr. administrativ.

Timbrarea cambiilor din străinătate. Cambii din străinătate, intrate din Austria și timbrate acolo în regulă, nu mai trebuie timbrate din nou în Ungaria. (Nr. 18,839/1897.)

*

Emisiuni noue de acțiuni. Sumele intrate preste valoarea nominală la emisiuni de acțiuni noue, nu se pot considera ca venit al societății supus la contribuțiune, nici chiar în cas dacă acele sume nu ar intra la fondul de rezervă, ci s'ar folosi pentru alte scopuri. (Nr. 1405/1898 P.).

*

Salarii anticipate. Restituirea salarului anticipat pe o lună deja începută, nu se poate pretinde nici dela oficialul respectiv, nici dela următorii lui. (Nr. 490/1898 K.).

*

Remunerațiuni date de societăți anonime (soc. pe acțiuni) oficialilor lor, nu cad sub considerațiunile venitelor supuse la contribuțiune. (Nr. 1578/1898).

*

Schimbarea firmei. În cas de schimbare a unei firme numai atunci se nasce un nou subiect de contribuțiune, dacă cu schimbarea firmei se schimbă și proprietarul acesteia. (Nr. 237/1898).

‡

STATISTICĂ.

Statistica băncilor din Ungaria în anul 1897. În o recentă publicațiune a biroului statistic ungar aflăm o tabelă, care arată băncile, cassele de păstrare și însoțirile din țară, după capitalul propriu, profitul curat și proporțiunea dintre profit și capitalul propriu în %.

Pe baza acestor cifre, luând comitatele dela stânga Tisei, se constată, că proporția dintre profit și capital propriu e mai favorabilă în comitatul Sibiului, în care băncile și institutele de credit fonciar dispun la finea anului 1897 de un capital propriu de fl. 2.597,800. Profitul lor e de 248,900 fl., ceea-ce corăspunde la o fructificare a capitalului propriu de 9·6%. Cassele de păstrare au un capital propriu de fl. 1.384,300.—, produc fl. 81,500.— profit curat, care corăspunde la 5·9% a capitalului propriu, și în fine însoțirile dispun de fl. 703,800.— capital propriu, produc fl. 59,100.— profit, ceea-ce corespunde unei fructificări de 8·4%. În total sunt în acest comitat 34 institute de bani, cari dispun de fl. 4,685,900.— capital propriu și produc fl. 389,500 profit curat, ceea-ce corăspunde unei fructificări a capitalului propriu de 8·3%.

Mai mare e disproporția în comitatele Ciuc și Treiscaune. Astfel s. e. în Ciuc, în anul 1897, au existat 13 institute de bani, cari dispuneau de fl. 629,400.— capital propriu, producând fl. 104,300.— profit curat, ceea-ce corăspunde unei fructificări a capitalului propriu de 16·6%. În Treiscaune găsim 15 institute cu fl. 747,200 capital propriu și cu 125,100 fl. profit, ceea-ce corăspunde la 16·7% a capitalului propriu.

Lucru firesc, că fructificarea capitalului propriu, respective procentul, nu e a se lua drept măsură exactă pentru soliditatea sau efinătatea băncilor din un comitat, mai ales de aceea nu, pentru că nu sunt luate în combinațiune și sumele mai mari sau mai mici străine, ce stau la dispoziția unui sau altui institut; totuși întru câtva ne oferă și aceste cifre o orientare aproximativă și în privința solidității și efinătății băncilor, și cu satisfacție putem constata că cifrele arătate nu sună în defavorul institutelor noastre.

De mare însemnătate sunt datele referitoare la depunerile spre fructificare. La finea an. 1897 în Transilvania depunerile atingeau suma de fl. 65.192,100.—, din cari fl. 34.952,000.— depuneri nouă și fl. 2.893,900.— interese capitalisate, iar ridicările au atins suma de fl. 32.663,200.— În sumele acestea comitatul Sibiului e reprezentat cu o stare de fl. 15.392,600.—, dintre cari depuneri nouă fl. 8.017,100.—, interese capitalisate fl. 603,800, și ridicări fl. 7.879,200.— În proporția mărimii, după comitatul Sibiului urmează comitatul Clujului, cu o stare de fl. 8.993,000.—, cu fl. 7.437.600.— depuneri nouă, fl. 392,400.— interese capitalisate și fl. 6.627,500. — ridicări. Între orașele din Bănat și Ungaria excelează Aradul cu o stare fl. 17.685,100.—, din cari depuneri nouă 18.172,600.—; interese capitalisate fl. 748,700,— și ridicări 17.573,500 fl.

Depunerile ar puté fi cu mult mai mari, dacă banii ce zac nefructificați prin cassele publice, s'ar depune la institute solide, și ar fi aduși astfel la isvorul de produțiune. Poate, că în cazul acesta și Krivaniadele ar fi mai rare.

COMERCIU.

Societatea comerc. „Concordia“ în Sibiu și-a ținut la 4 Novembre a. c. adunarea generală. Prezenți au fost 32 acționari cu 111 voturi.

Președintele P. Cosma după deschiderea adunării generale, în sensul statutelor, denumesc notari pe Dd. Dom. Rațiu și Nicol. Togan, iar scrutatori pe Dd. Iuliu Bărdossy și Stefan Stroia.

După citirea raportului direcțiunii, 1. adunarea dă expresiune prin ridicare regretelor sale pentru decedarea valorosului membru în direcțiune, a Dlui Dr. A. Brote. 2. Ia spre scire raportul direcțiunii și dă absolutoriu direcțiunii și comitetului de supraveghiare. Totodată adunarea generală își exprimă mulțumitele sale pentru lucrarea desinteresată a acestor două organe ale sale. 3. Profitul curat se distribuie conform propunerilor direcțiunii. În urma acesteia acționarii primesc 5% interese după sumele solvite, dela data solvirei până la 30 Iunie 1898. 4. Se alege membru în direcțiune cu mandat de doi ani D. Dr. Liviu de Leményi. 5. Membrii în comitetul de supraveghiare se aleg pe un period de 3 ani Dd. Dr. Ilie Beu, Dr. Vasile Bologa, Dr. Ilie Cristea, Nicolae Penciu și Onoriu Tilea.

Cu acestea adunarea generală s'a încheiat.

În legătură cu acestea extragem din raportul direcțiunii următoarele date: Societatea posedă afară de centrala în Sibiu, o filială în Făgăraș, un deposit de marfă în Căneni (România) și va înființa în cel mai scurt timp un deposit de mărfuri în Alba-Iulia. Acest deposit, după cum suntem informați, s'a și înființat. —

*

Asociațiunea de consum din Blășiu s'a transformat în societate pe acții. Capitalul social e întreg asigurat și trebuie numai formalități, ca noua societate să poată funcționa. Totodată s'a ales director al societății transformate D. I. B. Hodoș, directorul „Patriei“ din Blășiu. ♂

COMUNICAȚIUNE.

Canal navigal în România. Se raportează, că guvernul României a decis construirea unui mare canal navigal dela Cernavoda la Constanța, ceea-ce din punct de vedere al comunicațiunii internaționale ar însemna scurtarea drumului la Marea-Neagră cu 250 Km. și mai bine. Construit canalul acesta, calea principală de comunicațiune a Dunării, dela Cernavoda la Sulina, își va pierde însemnătatea, deoarece-ce mărfurile dunărene îndreptate spre Marea-Neagră vor pute ajunge prin canalul cel nou direct în portul Constanța. Nu mai puțin se va reduce și importanța infloritoarelor porturi Braila și Galați, în schimb însă România va deveni singură stăpână pe întreaga linie a Dunării de jos, iar portul Constanța se va ridica la însemnătatea unui port maritim universal. Canalul va avé cam 60 Km. lungime; speșele construcțiunii sunt preliminate cu zece milioane franci. ♂

*

Cărți postale limitrofe. De câte-va luni încoace mai multe firme din Transilvania au primit dela corespondenții lor din Bucuresci însciințarea, că oficiul postal de acolo, în contradicere cu praxa de până acum, încarcă cărțile postale de 2 cruceri, expediate din zona limitrofă (părțile Transilvaniei până la Mureș și fostul com. Severin), cu o taxă dublă de „insuficiență“ în suma de 10 bani. Deoarece-ce în tarifa oficială a serviciului postal ungar taxa cărților postale în corespondența limitrofă este înscrisă cu 2 cruceri, iar în tarifele române (extras din legea și regulamentul din 9 Iul. 1892, publ. în Monit. Of. Nr. 87 din 1892) ce se găsește la noi, se spune apriat: că „taxa unei cărți postale pentru toată țeara este de 5 bani simplă și 10 bani cu răspuns; aceasta și pentru țerile și provinciile admise ca limitrofe“, — s’au făcut mai multe reclamațiuni la oficiul postal din Sibiiu, care a dat răspunsul, că francarea cu timbru de 2 cr. este suficientă și că asemenea cărți postale nu au fost excepționate pentru insuficiența timbrului nici din partea oficiului postal din loc, nici de alte officii postale din Ungaria.

Vădënd din aceste, că încărcarea cărților postale cu o „taxă de insuficiență“ se face în România, s’a adresat de aici din Sibiiu o cerere cătră Direcțiunea gen. a postelor române, care însă nu numai că nu a oprit perceperea taxei de 10 bani, ci a răspuns că „taxa redusă pentru zona limitrofă, conform convențiunii postale, încheiată cu Austro-Ungaria în anul 1868, când cărțile postale nici nu erau încă introduse, sunt privitoare numai la scrisorile propriu țise, iar nu și la cărțile postale; în consecință cărțile postale de 2 cr. sunt valabile numai în interiorul Austro-Ungariei, și pentru a nu fi încărcate cu duplul insuficienței în serviciul român, trebuie să reprezinte echivalența taxei de 10 bani, în cazul present 5 cr.“

Acest procedeu al Direcțiunii postelor române, nici în merit, nici în formă, nu poate fi corect. În vederea faptului, că cărțile postale limitrofe de un pătrar de secol s’au expedit și admis cu taxa simplă de 2 cr., este o chestie cu totul secundară, dacă convențiunea încheiată la 1868 vorbește, ori nu, apriat și despre cărțile postale, ori numai despre scrisorile propriu țise. O regulă observată în decursul unui timp atât de îndelungat de serviciile postelor ambelor state, la nici un cas nu se poate schimba preste noapte, unilateral, fără de a intra mai înainte în pertractări cu celalalt stat, și fără a avisa publicul corespondent despre urcarea taxei. Procedeu postelor române este nedrept și incorect în deosebi pentru motivul, că ele nu s’au restrins numai la aceea, ca să pretindă francarea dublă a cărților postale expediate *din România*, ci au ridicat și dela corespondenții nostri din România după cărțile postale expediate *din Ungaria*, și neexcepționate de officile de aici, duplul unei taxe, care — dacă preste tot s’ar puté percepe, — *s’ar cuveni postelor ungare*, și nu celor române.

În urma răspunsului Direcțiunii postelor române s’au făcut nouă demersuri la officile de aici, cari apoi au însciințat pe reclamanti, că Direcțiunea postelor din Cluj, îndată după primirea celei dintâi cărți postale încărcate cu taxă de insuficiență, s’a adresat cătră guvernul din Budapesta,

ca să întrevină la locurile competente pentru observarea și menținerea usului de până acum de cătră postele române.

Această afacere merită întreaga noastră atențiune, pentru-că atinge în deosebi interesele poporațiunii aproape exclusiv *românesci* din părțile limitrofe. Îngreunarea comunicațiunii între aceste ținuturi și între România, cu care avem atâtea legături economice, familiare și culturale, ar fi o lovitură destul de sensibilă atât pentru interesele noastre materiale, cât și pentru cele intelectuale, și ne doare mai ales aceea, că această lovitură ni sa dat chiar din parte românească.

Vom urmări deci cu toată atențiunea mersul afacerii, și rugăm pe cetitorii nostri, ca — dându-li-se ocaziune — să ceară și intervențiunea camerelor de comerț din Transilvania și Bănat pentru resolvarea chestiunii în favorul intereselor noastre.

□

AGRICULTURĂ.

„Reuniunea română de agricultură“ din comitatul Sibiiului.

Din raportul general pe 1897, prezentat adunării generale convocate pe 25 Decembre n. a. c., despre care vom raporta cu altă ocaziune, extragem următoarele: În decursul anului 1897 reuniunea a ținut în total *cinci întruniri agricole* în diferite comune de pe teritoriul comitatului, anume două în comuna Aciliu, una la 24 Februarie 1897 n. și alta la 15 August n., ocupându-se aceasta din urmă exclusiv cu întemeierea unei însoțiri de credit sistem Raiffeisen, care în decursul anului curent și-a început deja activitatea; apoi în 11 Aprilie 1897 n., în comuna Bendorf din cercul pretorial al Nocrichului, unde s'au ținut discursuri despre ținerea vitelor, cultura fâneațelor, despre însemnătatea tovarășiilor agricole și a însoțirilor de credit sistem Raiffeisen. La 30 Maiu 1897 n. s'a ținut o întrunire agricolă, bine cercetată, în comuna Laz; aci, cu considerare la împrejurarea, că locuitorii se îndeletnicesc mai numai cu cultivarea în mare a viilor, s'au ținut discursuri instructive despre cultura rațională a viilor și în legătură cu aceasta despre marea însemnătate a „*Însoțirilor de viieri*“, punându-se tot odată la dispozițiunea fruntașilor un proiect de *statute* pentru „*Însoțiri de viieri*“.

La ultima întrunire agricolă, care a avut loc în 14 Novembre a. tr. în Mohu, reuniunea a conlucrat la distribuirea sumelor din fondul proprietarilor de acolo. Afară de întrunirile agricole amintite, reuniunea a aranjat în 5/17 Octobrie 1897 și o *expoziție de vite* de prăsilă (a 8-a) în Boița, la care au participat 87 exponenți cu 200 capete de vite, și s'au distribuit în total 60 de premii ce s'au pus la dispozițiunea reuniunii din fondul economic comitatens.

Nu mai puțină atențiune a dat „Reuniunea română de agricultură“ culturii pomilor și altoilor, precum și nutrețurilor maiestrite, distribuind în anul 1897 între membrii sei, în mod gratuit, o cantitate considerabilă de

semințe de trifoiu, de napi, de luternă, etc. Reuniunea numără în total 509 membri, dintre cari 477 membri ordinari; venitele anului 1897 au făcut în total fl. 1676.23, iar averea totală presintă cu 31 Decembre 1897 suma de fl. 3211.99.

*

Stupăritul în Ungaria și România. Stupăritul este un ram însemnat de producțiune în economia națională a fiecărui popor. De aceea se lucrează cu multă insistență pentru respândirea lui în cercuri tot mai largi și pentru introducerea în masse a stupăritului rațional.

La noi cu deosebire învățătorii și preoții își dau multă silință a respândi în popor cunoscința stupăritului rațional și pentru a introduce coșnițele (stubeiele, uleele) mobile. Coșnița Berlepsch-Grand este ați cea mai respândită între stuparii noștri; ea și întrunesc o mulțime din condițiile cele mai indispensabile. Avem 4 cărți bune de stupărit și diare în cari se tractează cu pricepere stupăritul. S'au ținut și se țin prelegeri publice din partea unor stupari practici de ai noștri; între aceștia și învățători ambulanți numiți din partea guvernului. Astfel stupăritul în patrie progesează în o direcție destul de satisfăcătoare.

În România încă s'au făcut și se fac încercări pentru respândirea stupăritului rațional. Pe lângă fermele model de agricultură s'a instalat și câte o stupină pentru cultura rațională a albinelor, introducându-se în practicarea acestei economii un sistem de coșnițe, numit „Hermes“, care, după părerea unora, n'ar întruni nici cele mai elementare condiții, cerute de cultura rațională a albinelor; deci introducerea lor ar fi un pas foarte greșit, pentru-că în stupărit coșnița este lucru de căpetenie. La fermele model s'au ținut cursuri de stupărit cu învățătorii, și în revistele economice s'a discutat mult în decursul acestui an chestiunea stupăritului, și indeosebi a coșniței, unii pledând cu tot înadinsul pentru introducerea și acolo a coșniței Berlepsch-Grand. Interesul pentru respândirea stupăritului rațional putem dice, este în creștere continuă aici și în România, împrejurare, care trebuie să umplă de bucurie pe iubitorii progresului nostru economic.

s.

INDUSTRIE.

Contribuțiunea lucrătorilor. O ordinațiune mai nouă a ministerului ung. de finanțe regulează stabilirea și perceperea contribuțiunei lucrătorilor (uvrierilor) dela fabrici și stabilimente industriale pe base cu totul noue. Prin această reformă o mare parte a lucrătorilor, și anume *acea cari lucrează ca zileri ori pentru o simbric săptămânală, se scutesc cu totul de contribuțiune.*

Ordinațiunea dispune ca la conscrierea contribuabililor să se observe următoarele regule:

Dintre lucrătorii dela fabrici și stabilimente industriale sunt supuși la contribuțiune:

1. indiviții fără cunoștințe de specialitate, aplicați ca servitori (cu contribuțiune de 1—2 fl. pe an);

2. lucrătorii cu pregătiri speciale pentru ramul industrial în care lucrează, dacă simbria lor trece peste fl. 40.— la lună, sau dacă sunt plătiți după bucată (contr. fl. 3—5 pe an); cei aplicați ca zileri ori cu simbria septemănală, sunt scutiți de dare;

3. diurniștii aplicați la fabrici sau stabilimente industriale, scriitorii cari nu primesc salar regulat, anual sau lunar, și peste tot indiviții încredințați cu agende scripturistice, de contabilitate ori inspecțiune, fără angajament stabil (contr. fl. 2—6 pe an).

Toți lucrătorii cari nu pot fi înrolați în aceste 3 clase, se consideră ca zileri și sunt scutiți de contribuțiune. Excepțiune face numai personalul auxiliar salarizat cu mai mult decât fl. 40.— pe lună, care are să plătească contribuțiunea, ca și alți funcționari publici sau privați, în proporțiunea salarului.

Proprietarii fabricilor și stabilimentelor industriale au să înainteze la direcțiunea financiară, până la 15 Novembre a fiecărui an, o conscripție a tuturor indiviților aplicați în stabilimentele lor. Conscripția, după examinare și rectificare de către direcțiunea financiară, se verifică apoi prin organele acesteia la fața locului în stabilimente, unde se face înrolarea lucrătorilor în cele 3 clase înșirate, ori apoi se stabilește scutirea lor de contribuțiune.

□

BCU Cluj / Central University Library Cluj

REVISTA FINANCIARĂ.

Sibiu, 28 Dec. 1898.

Urcarea etalonului de interes în străinătate, și mai ales în Germania, care are lipsă de capitale enorme pentru industria sa ce se desvoaltă cu pași giganti, a avut influință și asupra piețelor noastre. În urmă acestora Banca austro-ungară încă a ridicat etalonul de interese, iar băncile din capitală lucră cu un procent până acum neusitat.

Aceasta împrejurare va avea influința sa și asupra băncilor noastre, cari în vederea unei urcări rapide a procentului, vor fi necesitate sau să urce și ele interesele la ramii de operațiuni, sau să renunțe la o parte a câștigului, până când vor trece aceste timpuri de hausse în privința numărării. Lipsa de numărare a început a se simți în Octobrie, a progresat în Novembre, și după cum credem, în luna aceasta și-a ajuns culmea.

În urma experiențelor din trecut, și combinând stările actuale, se poate presupune, că această situație nu va dura mai mult decât până la sfârșitul lunei lui Ianuarie anul viitor.

În Viena, în urma unor sciri din străinătate, și a neliniștei pentru lipsa de numărare, afacerile stagnează.

În Londra, metropola piețelor de bani, din cauza urcării generale a procentului pe continent, afacerile se țin în rezervă.

În România se vede că scumpetea generală a banilor nu se simte, deoarece și acum se fac emisiuni nouă de acțiuni.

♂

Revista burselor. Cu toate-că situația politică în ambele părți ale *monarchiei austro-ungare* este incurcată, — în Austria neactivitate parlamentară, în Ungaria obstrucțiune, — tirgul de efecte la bursa din Viena în primele săptămâni ale lunii Decembre luase un avânt aproape enigmatic, mai ales încât privesce acțiunile băncilor și ale societăților industriale. În săptămâna a treia însă dispoziția bursei, până aci de tot optimistă, s'a calmat, observându-se oare-care rezervă datorită lipsei de numerar și vacanțelor de sărbători. Acțiunile au revenit la cursul de mai înainte, ce privesce însă cursul obligațiunilor de stat din ambele părți ale *monarchiei*, și scrisurile fonciare ale băncilor, cu mici variații și-au păstrat cursul normal. Menținerea fermă a cursului lor se atribuie împrejurării, că aceste efecte se află în mâni solide, cari nu lăcomesc după dobânzi mari, ci caută siguranța plasării. Etalonul de interese la banca austro-ungară se menține la 5% pe cambii de bancă, la 5½% la lombard pe rente și scrisurile fonc. ale băncii, iar 6% la lombard pe alte efecte. De scompt privat aproape numai poate fi vorba, fiind acesta în parte sistat. Etalonul urcat și lipsa de numerar, se explică prin plasarea de mari capitalii în întreprinderi industriale. Banca austro-ungară a fost necesitată să pună în circulație 5 mil. fl. bilete de bancă supuse contribuției.

În *București*, tendința în general e bună. Lichidațiunea cu finele lunii trecute s'a făcut cu înlesnire, fiind angajamentele mai mici. Reporturile au variat între 8 și 8½ la sută. Cursurile rentelor și scrisurilor fonciare se țin ferm. Fonciarele rurale de 5% au încheiat în 21 Dec. cu 101¾, iar cele de 4% cu 93. Fonciarul urban de București 5% cu 98⅔, cel de Iași cu 95¼. La acțiuni se observă o mică creștere. Banca națională a încheiat cu 2570. Băncile agricole în creștere 377. Dacia română 459. Banca de scompt 332. ◉

*

Finanțele României. Din ultimul buletin lunar al ministrului de finanțe, relativ la situațiunea financiară a statului român, extragem cu privire la exercițiul semestrului I al anului 1898/9 următoarele: Venitele anului de gestiune 1897/8, încheiat cu 31 Martie, au fost Lei 196.150,262.67, cheltuielile Lei 203.838,182.79, deci un deficit provisor de Lei 7.687,920.12. În decursul semestrului I al anului de gestiune curent s'au încasat în contul anului trecut Lei 14.688,135.12 și s'au cheltuit Lei 13.497,303.51, astfel că cu 30 Septembrie a. c. v. socotelile anului 1897/8 prezintă la eșite Lei 217,335,486.30, iar la întrate Lei 210.838,397.79, prin urmare un deficit de Lei 6.497,088.51.

Causa acestui deficit este a se căuta în împrejurarea, că în urma recoltei slabe, scădând exportul de cereale, venitele ministeriului domeniilor a rămas cu 2·49 milioane, iar cele ale ministeriului lucrărilor publice (administratiunea căilor ferate) cu 5·14 milioane sub preliminar.

În semestrul I 1898/99 venitele ministeriului domeniilor se urcă la cifra de Lei 11.773,277.61 față de Lei 8.419,712.93 din semestrul I al anului 1897/98, de asemenea s'au urcat venitele căilor ferate de stat dela Lei

8·8 milioane la Lei 13·3 milioane. La dările directe se arată în semestrul I al anului 1898/99, față de acelaș period al anului 1897/98, o creștere dela 12·9 la 13·2 milioane Lei, iar la dările indirecte o creștere dela 27·62 la 36·11 milioane Lei. Arătând și celelalte resorturi, cu excepțiunea celui al afacerilor externe, spor la venite, totalul venitelor din semestrul I 1898/99 se urca la Lei 112.123,615.10 față de Lei 91.949,815.33 din acelaș period al anului 1897/98. Împreună cu încasările extrabudgetare și cu intratele anilor precedenți în contul anului curent, suma totală a venitelor din semestrul I 1898/99 arată cifra de Lei 113.430,129.64, iar totalul chiel-tuelilor Lei 98.442,153.11. rămânend un excedent de Lei 14.987,976.—. Datoria flotantă de stat de Lei 40.481,384.95 dela începutul lui Septembre st. v. s'a redus în decursul aceleiași luni la Lei 38.274,743.45. * ♂

Valuta nouă. Proiectul de lege referitor la socotirea obligatorie în coroane, cu toate-că din partea guvernului s'au făcut preparativele necesare, în urma obstrucțiunei din parlament, nu va intra acum în vigoare, și prin urmare socotirea obligatoare în coroane încă nu se v'a introduce cu 1 Ianuarie 1899. Institutele și privații ale căror registre sunt purtate în fiorini, pot deci aștepta încă cu transformarea fiorinilor în coroane. ♂

BCU Cluj / CRONICĂ. University Library Cluj

Sibiu, 28 Dec. 1898.

Direcțiunea „Albinei“ a ținut Mercuri la 28 Decembre a. c. o ședință plenară, la care au participat și membri externi ai consiliului de administrație. Obiectul principal al acestei ședințe a fost alegerea secretarului. La acest post, devenit vacant prin retragerea directorului acestei reviste, a fost ales — dintre 5 concurenți — D. Dr. I. David adv. în Bucium. □

„*Nemzeti Szemle*“, organul alianței naționale („Nemzeti Szövetség“) consacră în fiecare număr o rubrică stabilă naționalităților din țeară, și indeosebi și Românilor. Într'un număr dela finea lunei tr. se ocupă cu băncile românesci și spune că din incidentul faimosului discurs al directorului „Economului“, — discurs care, după-cum scim, nici nu s'a rostit, — a căutat să se informeze asupra „direcțiunii politice“ a institutelor noastre, și în deosebi asupra chestiunii, dacă este adevărat că băncile românesci acordă împrumuturi cu cea mai mare prevenire la proprietari maghiari, ca la cea mai mică întârziare din partea acestora să aducă licitațiune asupra averii lor și să o împartă apoi la „coloni români“. „Nemzeti Szemle“ spune că cu toate silințele ce și-a dat, nu a putut afla datele necesare, fără de cari, dice, toate lamentațiunile sunt vorbe goale. Insistă deci, ca să se constate pe cale oficială, că, de fapt, cât pământ maghiar a trecut în mâni românesci. Noi din parte-ne regretăm că „Nemz. Szemle“ n'a cerut informațiuni la locurile cele mai competente, anume la institutele noastre de bani, pentru-că pe această cale puté afla, că institutele noastre, într'a-

devăr, acoardă împrumuturi cu cea mai mare prevenire la proprietari maghiari, ca și la alți petenți, a căror avere dă acoperirea și siguranța necesară, și că în deosebi mulți proprietari maghiari au fost scăpați prin institutele noastre de ruina totală, la care au fost aduși de bănci maghiare. Mai departe ar fi putut aduna o arhivă întreagă de infinite cereri maghiare pentru respirii, cari formează o specialitate particulară a clientelei maghiare a băncilor noastre, și cari până acum au fost considerate și încuviințate cu o indulgență ce -- drept vorbind -- nici nu se mai potrivește cu caracterul băncilor moderne. Dacă cu toate aceste proprietatea de pământ a Românilor a crescut în contul proprietății maghiare, -- și noi credem că într'adevăr a și crescut, -- atunci cauza acestui fenomen nu este a se căuta în nisece pretinse apucături ale unor bănci, cari nici când nu vor pute altera starea proprietății unui întreg popor, ci exclusiv numai în superioritatea vitalității și hărniciei economice a elementului care cucerește proprietate în contul celuilalt. Astfel înțeleg și interpretează s. ex. conlocuitorii nostri sași faptul, că Românii cucerește teren în contul lor, și caută să-și apere și conserve starea proprietății lor naționale -- nu prin defăimarea băncilor românesci, ci prin întărirea economică a propriului lor element. ☐

*

Necrolog. Ioan Oană, comptabilul cassei de păstrare „Olteana“ din Viștea-inferioară a încetat din viață în 22 Dec. a. c. în etate de 31 de ani.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Banca austro-ungară este convocată în adunare generală ordinară pe Vineri în 3 Februarie 1899 la 6 $\frac{1}{2}$ oare seara în localitățile băncii din Viena, cercul I, Strada Strauch Nr. 4.

*

Note de stat în circulațiune. Cu finea lui Novembre a. c. au fost în circulațiune note de stat de 1 fl. în valoare de fl. 686.574, de fl. 5 în valoare de fl. 110,684.000, și de fl. 50 în valoare de fl. 18,413.750, total fl. 129,784.324, iar bonuri salinē în valoare de fl. 52,882.600, total deci în valoare de fl. 182,666.924. Din datoria comună de stat de fl. 312 milioane s'au retras din circulațiune și s'au amortisat pe basa art. de lege XXIV din 1894 până la finea lui Octobre a. c. în piese de 1, 5 și 10 fl. în total fl. 199,313.427, rămânend neamortisată suma de fl. 112,686.573. Din piesele de fl. 1, cari cu ziua de 24 Iuliu 1894, când a intrat în vigoare art. de lege XXIV : 1894, au circulat în suma totală de fl. 57,883.361, s'au retras și amortisat până la finea lui Iuliu a. c. fl. 57,196.787, rămânend în circulațiune fl. 686.574. —

*

Bancnote false. În timpul din urmă o bandă internațională de falsificători de bani a inundat aproape întreaga monarchie cu un număr însemnat de bancnote false de 10 fl. de ale Băncei austro-ungare. Falsificatele aceste, eșite, toate, din una și aceeași fabrică, s'au pus în circulațiune în diferite centre ale monarchiei, precum în B-Pesta, Viena, Cracovia, Innsbruck și Brașov. Până acum s'au observat două feliiuri de falsificate; cele puse mai

întâiu în circulațiune se pot cunoaște cu ușurință pe acea, că câmpul medalionului, cu capetele de femei, se presintă mai deschis, decât la bancnotele originale, la cari câmpul acesta este întunecat. Afară de aceasta în textul germân în loc de „Währung“ este cuvîntul „Wuhrung“. Din 16 Noiembrie a. c. încoace circulează alte falsificate de culoare verdue-albastră, față de culoarea albastră-deschisă a bancnotelor originale, de cari falsificatele se deosebesc și prin acea, că capetele de femei au cu totul altă expresiune a feței. Pe lângă aceasta culoarea fundamentală brună ici-colea este ștearsă și în textul germân în loc de „Währung“ este „Wähmng“, iar în cel maghiar în loc de „Tiz forintot“ este „Tiz forintt“.

♂

Banca de Scont din Bucuresci în adunarea generală din 20 Nov. a. c. a decis urcarea capitalului social dela 2 la 5 milioane Lei prin o nouă emisiune de 15.000 acțiuni. Prețul de emisiune pentru nom. Lei 200 s'a fixat în suma de Lei 240., rezultând astfel din această emisiune un plus de 600.000 Lei în favorul fondului de rezervă. De cursul de Lei 240 numai acționarii vechi pot beneficia. Prin împrejurarea că cursul acestor acțiuni în timpul din urmă a atins cifra de Lei 340, ele formează un plasament de I-a ordine. Două acțiuni vechi dau dreptul la 3 acțiuni noue cu cursul de Lei 240.

♂

Adunare generală extraordinară a bursei de mărfuri și efecte din Budapesta. Consiliul bursei a convocat pe 30 Decembre a. c. la 4 oare p. m. o adunare generală extraordinară a bursei; unicul obiect pus la ordinea zilei este: chestiunea zidirii unui nou palat al bursei.

♂

Anglo-Roumanian Bank. Sub această firmă s'a înființat în Londra o bancă nouă, care urmărește scopul de a înainta și desvolta raporturile comerciale între Anglia și România. Succesul acestei întreprinderi — după cum susțin foi maghiare — este foarte dubios. Până astăzi nu e vărsată nici a decea parte a capitalului social, și fundatorii caută acum să plaseze acțiunile în România. Unul dintre fundatori, D. Goldberger, care e supus austriac, a oferit acțiuni și în Ungaria, dar organele financiare maghiare nu i-au făcut o primire prea simpatică, ci din contră au sfătuit pe cetitorii lor să nu-și facă de lucru cu această întreprindere.

♂

Codul comercial al Germaniei, revădut și întregit din nou în anul trecut, prevede afară de societățile cunoscute și la noi, încă și *Societăți cu răspundere restrînsă.* Asemenea societăți sunt o formă intermediară între societățile comerciale colective și între societățile în comandită. Se deosebesc însă și de societățile pe acții, și anume prin aceea, că se pot înființa pentru ori-cari scopuri licite. Părțile pot să se vindă și moștenească, și fie-care parte e divisibilă. Aceste societăți numai atunci sunt obligate la dare de seamă publică, dacă se ocupă cu afaceri de bancă. Societățile cu

răspundere restrinsă sunt reprezentate prin conducători de afacere, cari nu trebuie să fie și societari. Referințele de drept dintre societari le fixează contractul încheiat între dinșii. Schimbarea contractului se poate face numai prin votul unei majorități de cel puțin $\frac{3}{4}$, iar înmulțirea obligămintelor membrilor numai cu învoirea tuturor membrilor. Aceste societăți au cea mai mare însemnătate economică, mai ales pentru așa numitele fondări familiare. Îndeosebi la fabricațiuni, cari se continuă și după moartea societărilor, sau la întreprinderi, cari, ajungând pe mâna creditorilor, se continuă, e de neprețuită valoare acest mod de asociere. Că aceste dispozițiuni ale legii au satisfăcut o trebuință reală a publicului, este dovedit prin aceea, că încă în anul, în care legea a intrat în vigoare, s'au înființat 143 societăți cu răspundere restrinsă. ♂

*

Renta unificată de 5% a căilor ferate bulgare. Imprumutul nou bulgar sub titlul de mai sus s'a votat deja de către Sobranje în mărimile de 290 mil. fr. aur, împărțite în 58000 titruri à 500 fr. aur = 47620 coroane aur. Scadența cupoanelor s'a staverit pe 1/13 Ianuarie și 1/13 Iulie, (primul cupon de plată în 1899). Durata acestui împrumut s'a fixat pe 59 ani. Amortisarea se face prin tragere la sorți (prima tragere la 1/13 Decembrie 1899). Prin acest împrumut se vor scoate din circulațiune obligațiunile de stat din 1888, 1889 și 1892, convertindu-se al pari; se vor completa rețelele de comunicație; se vor răscumpăra liniile ferate orientale și se vor acoperi datoriiile flotante. Primul vărsemânt se va face în suma de 52,000.000 fr. la o lună după ratificarea contractului cu grupul de bănci, care s'a angajat cu finanțarea împrumutului, iar restul în trei opțiuni. ⊙

LITERATURA ECONOMICĂ.

Anuar financiar și economic pe 1898. Sub acest titlu D. Petra Petrescu continuă publicarea compasului românesc, ce l-a editat în 4 ani consecutivi (1893/6). „Anuarul“ are următorul cuprins bogat, instructiv și variat: Bilanțurile institutelor de bani, Ordinea institutelor de bani după anii de înființare, Societățile comerciale, Iubileul „Albinei“, O conferință a băncilor române, Căusele rentei, Un capitol din contabilitatea dublă, Trageri la sorți, Taxe de timbru, Anunțuri, etc. Întreaga scriere este împărțită în trei părți: partea primă cuprinde institutele de bani în ordine alfabetică, 71 la număr, cu datele referitoare la: anul fondării, capitalul social, fondul de rezervă, drept de vot, dividendă, diare oficioase, revirement, firmare, direcțiune, comitet de supraveghiere și funcționari; apoi bilanțul, profit și pierderi și împărțirea profitului. Partea a II-a cuprinde societățile comerciale, 7 la număr, cu aceleași date ca și la institutele de bani. În fine partea a III-a numită „partea literară“ reproduce sub titlul „Iubileul Albinei“ după „Monografia“ aceluși institut, numele și fotografiile tuturor bărbaților, cari au stat și stau în fruntea institutului „Albina“. Urmează apoi datele relative la conferința băncilor române, ținută în Sibiiu la 25/26 Iunie a. c. Partea literară se încheie cu „Căusele rentei“ (renta de monopol și renta diferențială), studiu din economie națională de prof. Ion Socaciu dela școalele comere. din Brașov, și cu „Un Capitol din contabilitatea dublă“ de prof. Ion C. Panțu dela aceeași școală. Anuarul, la care vom reveni mai pe larg, se poate procura dela autor în Brașov. Prețul (incl. porto) fl. 1:20 (p. România Lei 3).

Bibliografie.

Societăți de cumpătare, de Gavriil Aluș, 16°, pag. 96, la „Tipografia“ Sibiu, prețul 50 cr.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr. George Maior, în 4 părți, din cari au apărut deja în Tipografia A. Murășianu, două:

Partea I „*Agrologia sau agricultura generală*“, 33 coale tipar cu 217 figuri în text, prețul 5 coroane sau 7 Lei.

Partea II „*Fitotechnia sau cultura specială a plantelor*“, 38 coale tipar, 202 figuri, prețul 8 coroane sau 10 Lei.

Partea III „*Zootechnia sau cultura vitelor*“, sub tipar și

Partea IV „*Economia rurală*“, va apăre mai târziu.

Procent, promil, interese, de I. C. Panțu, 8°, pag. 46, prețul 40 cr., Tipografia archidieceșană.

Coroană comercială, de I. C. Panțu, 8°, pag. 269, prețul fl. 1.60, Tipografia archidieceșană.

Un Capitol din Comptabilitatea dublă, I. C. Panțu, 8°, pag. 82, prețul 50 cr., Tipografia archidieceșană.

Cartea stugarilor săteni, de Romul Simu, 8°, pag. 64, prețul 35 cr., „Tipografia“ Sibiu.

Vieritul, de Petru Vancu, 16°, pag. 90, prețul 60 cr., Tipografia diecesană, Arad.

„**A gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló törvény magyarázata**“, de Dr. Fr. Nagy. („Comentariul art. de lege XXIII din 1898 despre asociațiunile de credit agricol și industrial“), prețul fl. 2.

Pénz és valuta, de Max. Havas, directorul academiei comerciale din Pojon, prețul 75 cr.

Das Ganze der kaufmännischen Arithmetik, de Dr. F. E. Feller și Dr. E. G. Odermann, 467 pag. Lipsca, editura Otto G. Schulz, G. Schiller.

Die Handelsschule für Mädchen, de H. Schmidberger, 26 pag. Frankfurt a/M. I. D. Sauerländer.

Handbuch der politischen Oekonomie, de Dr. G. Schönberg, 4 ediț. Tübingen, H. Lauppi.

Die Geschichte der Eisenbahnen, de Carl Prohaska.

Az új fogyasztási adók. Törvények és rendeletek. (Dărilor noue de consum, leg. și ordinațiuni), de Gaspar I. Imre, Budapesta, 1899. 370 pag., „Apollo“ societate tipografică, prețul 3 coroane.

Reviste economice.

Economia Națională, Nr. 11, pe luna Novembre, a apărut cu următorul interesant cuprins: A. D. Damianoff, Repausul de Duminecă; I. G. Munteanu, Invățământul comercial; D. I. Str. Furtună, Necesitatea de a crea abatorii sistematice în interesul industriei și al economiei naționale; Leonida Colescu, Sistemul de impozite în România în epoca Fanarioșilor; A. Diano, Expoziția regională din Craiova; C. I. Băicoianu, Cronica parlamentară, învățământul profesional, viitoarea noastră politică comercială. Critice și referate; D. G. Ionescu, vieritul sau cultivarea viței de vie de Petre Vancu; Berichterstattung der land- und forstwirtschaftlichen Sachverständigen bei den kaiserlichen Vertretungen im Ausland; C. I. Băicoianu, Convențiunile României cu statele străine de C. Brăileanu; bibliografii; posta redacției.

*

Bursa din Viena și Budapesta.

Cursul efectelor mai căutate pentru plasări.

Per 1 și 15 Decembre 1898.

Prescurtări: arg. = argint. austr. = austriac. B. = Bancă. B. B. = bilet de bancă (Bancnotă).
 C. = coroane. C. F. = Cale Ferată. com. = comunal. C. de p. = Casă de păstrare. Cr. = Credit.
 d. = din. em. = emisiune. fonc. = fonciar. hip. = hipotecară. Impr. = Imprumut. L. = Los.
 Ln. = Lei noi. Obl. = Obligațiuni. pr. = premii. sc. = scutit de impozite. Ser. = Scrisuri.
 St. = Stat. ung. = ungară.

Budapesta		De- bândă	Numirea valorilor	Scadența cupoanelor	Viena	
1 Dec. 1898	15 Dec. 1898				1 Dec. 1898	15 Dec. 1898
Se vinde					Se vinde	
		o/o	I. Efecte publice.			
101.25	101.35	4 ³ / ₁₀	Renta comună austr. ung. (hârtie) . . .	Mai — Nov.	101.35	101.30
101.25	101.35	4 ³ / ₁₀	dto dto dto . . .	Febr. — Aug.	101.30	101.25
101.35	101.35	4 ³ / ₁₀	dto dto (arg.) . . .	Ian. — Iul.	101.25	101.25
101.35	101.35	4 ³ / ₁₀	dto dto dto . . .	Apr. — Oct.	101.30	101.30
120.50	120.50	4	Renta austr. (aur) sc.	dto	120.15	120.10
101.75	101.75	4	dto. dto. (coroane) sc.	Mar. — Sept.	101.40	101.50
120.50	120.50	4	dto. ung. (aur) sc.	Ian. — Iul.	120.05	120.35
98.25	98.25	4	dto. dto. (coroane) sc.	Iun. — Dec.	97.75	98.10
101.—	100.50	4 ¹ / ₂	Impr. C. F. ung. (arg.) d. 1889 . . .	Ian. — Iul.	101.—	100.50
120.50	120.50	4 ¹ / ₂	dto. (aur)	Febr. — Aug.	120.50	120.30
101.—	101.25	4 ¹ / ₂	Obl. de Regalii ung (hârtie) sc. . . .	Ian. — Iul.	100.80	101.20
100.75	100.75	4 ¹ / ₂	dto croato-slav. (hârtie) sc.	dto	101.—	101.—
98.—	98.—	4	Bonuri rurale dto. dto sc.	dto	102.—	102.—
98.75	97.—	4	dto ung. dto sc.	dto	96.60	96.60
—	—	4	Impr. orașului Viena d. 1894	Mar. — Sept.	97.60	96.90
—	—	4	dto dto dto d. 1898	Ian. — Iul.	99.80	98.80
113.—	115.50	6	dto C. F. de st. bulg. (aur) d. 1889	Apr. — Oct.	112.25	113.40
113.—	113.—	6	dto (hip.) C. F. de st. bulg. (aur) d. 1892	Ian. — Iul.	112.75	114.—
			II. Scrisuri fonciare.			
—	—	4	Inst. de Cr. fone. austr. (Oestr. B.-Cr. A.)	Apr. — Oct.	99.—	100.60
—	—	4	B. centr. austr. de Cr. fone. (Oestr. Centr. Boden-Cr. B.)	C. Ian. — Iul.	100.75	100.60
—	—	4 ¹ / ₂	dto dto B. B.	Apr. — Oct.	101.60	102.15
101.—	101.—	4 ¹ / ₂	B. comere. B.-Pesta	B. B. Febr. — Aug.	100.10	100.10
99.25	99.25	4	dto dto C.	dto	98.75	98.75
104.75	105.—	4 ¹ / ₂	dto dto (Obl. c. 10% pr.) B. B.	Apr. — Oct.	104.40	104.40
100.—	100.—	4	dto dto dto (5% pr.) C.	dto	100.—	100.—
101.10	101.10	4	Banca austro-ungară	B. B. dto	101.10	101.10
102.—	102.—	5	„Albina“ Sibiiu	C. dto	—	—
—	—	5	dto	B. B. Ian. — Iul.	—	—
101.25	101.25	4 ¹ / ₂	Cassa de păstr. (Allg. Sparkassa) Sibiiu em. IV	C. Mar. — Sept.	101.—	101.—
101.—	101.—	4 ¹ / ₂	Inst. de Cr. fone. (Bod. Cr.-Anst.) Sibiiu em. VI	C. dto	101.—	101.—
101.25	101.25	4 ¹ / ₂	I Casă de p. a capit. Bpesta (I. BP. föv. tak. pénztr.)	B. B. Mai — Nov.	101.—	101.—
101.25	101.25	4 ¹ / ₂	Cassa de p. regnicolară ung. centrală Bpesta (M. orsz. közp. tak. pztr.)	B. B. Febr. — Aug.	101.—	101.—
101.25	101.25	4 ¹ / ₂	B. hip. centr. a C. de p. ung. (Tak. pztr. közp. jelzálog B.) em. IV, V	B. B. Mar. — Sept.	102.50	102.50
97.75	99.60	4	Inst. de Cr. fone. ung. (Magy. földhit. int.)	dto	99.—	99.—

Budapesta		Do- bândă	Numirea valorilor	Căştigul minimal	Viena	
1 Dec. 1898	15 Dec. 1898				1 Dec. 1898	15 Dec. 1898
Se vinde			III. Losuri.		Se vinde	
		o/o				
167.50	168.50	4	L. de stat din 1854 à fl. 250 v. c. 20% contrib. à fl. 100	304.—	168.—	168.50
141.—	141.—	5	L. de stat din 1860 à fl. 500 v. a. 20% contrib. à fl. 100	580.—	140.80	141.25
160.—	160.—	5	L. de stat din 1860 à fl. 100 v. a. 20% contrib.	116.—	159.25	160.—
199.—	194.50	—	L. de stat din 1864 à fl. 100 v. a. . . .	180.—	—	194.50
198.—	194.50	—	dto à fl. 50 v. a. . . .	90.—	—	194.50
159.—	159.—	—	L. de stat ung. de fl. 100	155.81	158.50	159.—
78.88	79.36	—	dto de fl. 50	77.87	79.37	79.95
139.75	139.50	—	L. „Tisa“	120.—	139.75	138.75
7.10	6.50	—	L. Basilica din Budapesta	6.—	6.90	7.—
4.—	4.—	—	L. Jó-sziv	2.—	—	—
205.—	205.60	—	L. Credit de fl. 100	180.—	204.25	204.25
—	—	—	L. Clary de fl. 40	58.—	62.—	62.—
—	—	—	L. pentru navigația dunăreană de fl. 100	105.—	180.—	180.—
—	—	—	L. pentru regularea Dunării de fl. 100	100.—	131.50	131.25
—	—	—	L. Insbruck de fl. 20	28.—	31.—	31.50
—	—	—	L. Krakau de fl. 20	28.—	29.—	29.—
—	—	3	L. de ale Inst. de Credit fonc. austr. (Oest. Boden-Credit Anst.) din 1880	100.—	121.—	120.50
—	—	3	L. de ale Inst. de Credit fonc. austr. (Oest. Boden-Credit Anst.) din 1889	100.—	118.25	118.25
63.—	63.—	—	L. „Buda“ de fl. 40	62.50	64.25	64.25
63.25	63.25	—	L. „Pálffy“ dto	58.—	64.—	64.—
—	—	—	L. „Rudolf“ de fl. 10	11.60	26.50	26.50
20.—	20.—	—	L. Crucea roșie austr. de fl. 10	12.40	19.75	20.10
8.50	8.50	—	dto ung. de fl. 5	6.50	11.—	11.10
11.50	11.90	—	dto italiană Lire 10	—	12.25	12.25
—	—	—	L. „Salm“ de fl. 40	58.—	85.50	87.—
—	—	—	L. Salzburg de fl. 20	28.—	29.75	30.25
—	—	—	L. St. Genoio de fl. 40	62.25	84.75	85.—
—	—	—	L. Stanislau de fl. 20	24.—	55.—	55.—
—	—	4 ¹ / ₃	L. „Triest“ de fl. 100	105.—	165.—	165.—
—	—	4	„ „ de fl. 50	50.—	73.—	73.—
123.25	121.50	4	Scr. fonc. cu pr. ale B. hip. ung. (Magy. jelz. hit. B.) à fl. 100	100 —	122.75	122.50
—	—	—	L. Waldstein à fl. 20	20.50	64.—	64.—
176.—	176.—	—	L. comun. Viena din anul 1874 de fl. 100	140.—	175.—	175.25
			IV. Valute.			
5.75	5.77	—	Galbini c. r. monetă	—	5.73	5.72
5.72	5.73	—	„ ferecați	—	5.72	5.72
9.59	9.60	—	Napolend'or (20 franci sau 8 fl. v. a.) .	—	9.57	9.57 ⁵
11.83	11.84	—	20 Marce aur	—	11.84	11.84
—	—	—	Lira otomană aur	—	—	—
59.20	59.20	—	Banote germane (100 Marce)	—	59.07	59.07 ⁵
47.82	47.85	—	„ franceze (100 franci)	—	47.75	47.72 ⁶
—	128.50	—	Ruble hârtie (100 Ro.)	—	127.81	127.75
120.90	—	—	Sovereignes	—	12.07	12.09

Etalonul de interese al bancei austro-ung. din 15 Decembre 1898: La cambii

5%₀, Lombard pe rente și scrisuri fonciare de ale băncii 5¹/₂%₀, pe alte efecte 6%₀.

Discount privat: cu scadențe de 3 luni 4¹⁵/₁₆%₀, cu scadențe mai lungi 5¹/₄—5⁹/₄%₀.

Tabela de rentabilitate

a efectelor mai căutate pentru plasări de fonduri, calculată după cursul notat la bursa din Viena, B.-Pesta și Bucuresci.

Dobânda	Numirea valorii	În 1 Decembrie 1898		În 15 Decembrie 1898	
		Cursul vânzării	Rentabilitatea	Cursul vânzării	Rentabilitatea
%	Efecte de stat.	per 100 fl.	%	per 100 fl.	%
	<i>a) Austriace:</i>				
4 ³ / ₁₀	Renta com. (hârtie) (Cupon: Mai—Nov.) . B. B.	101.35	4.14	101.30	4.14
4 ³ / ₁₀	dto dto (Cupon: Febr.—Aug.) dto	101.30	4.14	101.25	4.14
4 ³ / ₁₀	dto dto (argint) (Cupon: Ian.—Iuliu) . arg.	101.25	4.14	101.25	4.14
4 ³ / ₁₀	dto dto (Cupon: April - Oct.) arg.	101.30	4.14	101.30	4.14
4	Renta austr. (aur) aur	120.15	3.98	120.10	3.98
4	dto (coroane) C.	101.40	3.93	101.50	3.94
4	*) Împrumutul orașului Viena d. a. 1894 C.	97.60	4.01	96.90	4.06
	<i>b) Ungare:</i>				
4	Renta ung. (aur) aur	120.25	4.01	120.50	3.99
4	dto (coroane) C.	98.25	4.02	98.25	4.02
4 ¹ / ₂	Împr. C. F. de st. ung. (aur) aur	120.50	4.46	120.50	4.47
4 ¹ / ₂	dto dto (argint) arg.	101.—	4.44	100.50	4.49
4	Bonuri rurale Croato-Slavone B. B.	98.—	4.08	98.—	4.08
4	dto ung. dto	98.75	4.01	97.—	4.12
	Scrisuri fonciare.				
	<i>a) Austriace:</i>				
4	*) Inst. d. Cr. fonc. austr. (Öst. Bod.-Cr.-Anst.) B. B.	99.—	4.02	100.60	3.97
4	B. Centr. austr. de Cr. fonc. (Öst. Centr.-Boden-Cred.-Bank) C.	100.75	3.97	100.60	3.97
4	Banca austro-ungară B. B.	101.10	3.95	101.10	3.95
	<i>b) Ungare:</i>				
5	„Albina“, Sibiiu B. B.	102.—	4.90	102.—	4.90
5	dto dto C.	102.—	4.90	102.—	4.90
4 ¹ / ₂	Inst. de Cr. fonc. (Boden-Cr.-Anst.), Sibiiu C.	101.25	4.44	101.25	4.44
4 ¹ / ₂	Cassa de păstr. (Allg. Sparcassa), Sibiiu, emis. IV. C.	101.25	4.44	101.25	4.44
4 ¹ / ₂	B. comercială B.-Pesta B. B.	101.—	4.45	101.—	4.45
4	dto dto dto	99.25	4.03	99.25	4.03
4 ¹ / ₂	dto dto Obl.-com. (10% pr.) dto	104.75	4.29	105.—	4.28
4	dto dto dto (5% pr.) dto	100.—	4.—	100.—	4.—
4 ¹ / ₂	I. Cassă de p. a capitalei B. Pesta (I. B.-P. föv. tak. pénzt.) B. B.	101.25	4.44	101.25	4.44
4	dto dto C	98.—	4.08	99.25	4.03
4	Inst. de Cr. fonc. ung. (Magy. földhit. Int.) B. B.	97.75	4.09	99.60	4.01
4 ¹ / ₂	B. hip. centr. a C. de p. ung. (Tak. pzt. k. jelzáló B.) B. B.	101.25	4.44	101.25	4.44

*) Cu subtragere de 2% dare per Cupon.

B. B. = Bilete de bancă; arg. = argint; C. = Cupoane; v. c. = valuta convențională.

Dobândă	Numirea valorii	În 1 Decembrie 1898		În 15 Decembrie 1898	
		Cursul vinzării	Renta-bilitatea	Cursul vinzării	Renta-bilitatea
%	Losuri cu percente.	per 100 fl.	%	per 100 fl.	%
4	Los. de stat d. 1854 (20% subtr. bucata = 3 2%) nom. 250 fl. v. e.	168.—	1.90	168 50	1.89
5	Los. de stat d. 1860 (20% subtr. bucata = 4%) nom. 500 fl. v. a.	140 80	2.84	141.25	2.83
5	Los. de stat d. 1860 (20% subtr. bucata = 4%) nom. 100 fl. v. a.	159.25	2.51	160.—	2.50
5	Los. de stat pentru regularea Dunării . B B.	131.50	3.80	131.25	3.80
4	dto dto dto Tisei . . B.B.	139.75	2.86	138.75	2.88
3	*) Los. de ale Inst. de Cr. fonc. (Öst. Boden- Cr.-Anst.) d. 1880 dto	121.—	2.42	120.50	2.43
3	*) Los. de ale Inst. de Cr. fonc. (Öst. Boden- Cr.-Anst. din 1889 dto	118.25	2.48	118.25	2.48
4	Scrisuri fonc. cu pr. ale B. hip. ung (Magy. jelz. hitel B.) dto	121.50	3.29	122.50	3.26
	*) Cu subtragere de 2% dare per Cupon.				
		În 10 Decembrie 1898		În 17 Decembrie 1898	
		Cursul	Renta-bilitatea	Cursul Lei noi	Renta-bilitatea
%	Efecte române.	per 100 Lei	%	per 100 Lei	%
5	Renta română amort. L. n.	100.—	5.—	100.—	5.—
5	„ „ Impr. 1892 „ „	—	—	—	—
5	„ „ „ 1893 „ „	—	—	—	—
4	„ „ „ 1894 „ „	—	—	—	—
4	„ „ „ de 32 ¹ / ₄ mil. „ „	93.—	4.30	93.—	4.30
4	„ „ „ „ 50 „ „ „	93.50	4.28	93.50	4.28
4	„ „ „ „ 274 „ „ „	93.50	4.28	93.50	4.28
4	„ „ „ „ 45 „ „ „	—	—	—	—
4	„ „ „ „ 120 „ „ „	—	—	—	—
4	„ „ „ „ 90 „ „ „	—	—	—	—
5	„ C. F. R. conv., Schuldversch. „ „	—	—	—	—
4 ¹ / ₂	Oblig. com. Bucuresci, 1896 „ „	99.—	4.56	99.—	4.56
4 ¹ / ₂	„ „ „ 1898 „ „	99.50	4.54	99.50	4.54
5	Scrisuri fonciare rurale „ „	101.50	4.92	101.50	4.92
4	„ „ „ „ „	93.—	4.30	92 80	4.31
5	„ „ „ urbane, Bucuresci „ „	98.50	5.08	98.50	5.08
5	„ „ „ Iași „ „	95.50	5.23	95.—	5.26

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 17 Decembre 1898.

Grâne noue sau vechi	Calitatea per Hectol.	Prețul pro 100 Chilogr.		Calitatea per Hectol.	Prețul per 100 Chilogr.		Grâne noue sau vechi	Specia	Calitatea per Hectolitr.	Prețul per 100 Chilogr.	
		dela	până la		dela	până la				dela	până la
Grâu de:		fl.	fl.		fl.	fl.				fl.	fl.
Bănat nou	—	—	—	—	—	—	Secară v. Prima	70—72	—	8.25	8.30
dto vechiu	76	10.05	10.15	77	10.20	10.25	dto v. Secunda	—	—	8.15	8.25
dto nou	—	—	—	—	—	—	Orz v. Nutreț	60—62	6.10	6.40	6.40
dto vechiu	78	10.30	10.40	79	10.45	10.50	dto v. de povarnă	62—64	6.70	7.50	7.50
dto nou	—	—	—	—	—	—	dto v. de bere	64—66	7.70	8.50	8.50
dto vechiu	80	10.55	10.60	81	—	—	Ovės v. —	39—41	5.70	6.05	6.05
Tisa nou	—	—	—	—	—	—	dto v. —	—	—	—	—
dto vechiu	75	10.25	10.35	77	10.40	10.45	Porumb v. Bănățan	—	5.55	5.60	5.60
dto nou	—	—	—	—	—	—	dto v. Diferit	—	5.50	5.55	5.55
dto vechiu	78	10.50	10.60	79	10.65	10.70	Rapiță	—	—	—	—
dto nou	—	—	—	—	—	—	Meiu v. —	—	4.30	4.70	4.70
dto vechiu	80	10.75	10.80	81	—	—					
Pesta nou	—	—	—	—	—	—					
dto vechiu	76	10.20	10.30	77	10.35	10.40					
dto nou	—	—	—	—	—	—					
dto vechiu	78	10.45	10.55	79	10.60	10.65					
dto nou	—	—	—	—	—	—					
dto vechiu	80	10.70	10.75	81	—	—					
Alba reg. nou	—	—	—	—	—	—					
dto vechiu	76	10.25	10.35	77	10.40	10.45					
dto nou	—	—	—	—	—	—					
dto vechiu	78	10.50	10.60	79	10.65	10.70					
dto nou	—	—	—	—	—	—					
dto vechiu	80	10.75	10.80	81	—	—					
Bacica nou	—	—	—	—	—	—					
dto vechiu	76	10.35	10.40	77	10.30	10.35					
dto nou	—	—	—	—	—	—					
dto vechiu	78	10.55	10.60	79	—	—					
dto nou	—	—	—	—	—	—					
dto vechiu	80	—	—	81	—	—					
România tr. nou	—	—	—	—	—	—					
dto vechiu	76	—	—	77	—	—					
dto nou	—	—	—	—	—	—					
dto vechiu	78	8.40	8.45	79	—	—					
dto nou	—	—	—	—	—	—					
dto vechiu	80	—	—	81	—	—					
Serbia tr. nou	—	—	—	—	—	—					
dto vechiu	78	—	—	79	—	—					
dto nou	—	—	—	—	—	—					
dto vechiu	80	—	—	81	—	—					
Bulgaria tr. nou	—	—	—	—	—	—					
dto vechiu	78	—	—	79	—	—					
dto nou	—	—	—	—	—	—					
dto vechiu	80	—	—	81	—	—					

Diverse produse	Specia	Prețul per 100 Chilogr.	
		se cum- pără	se vinde
		fl.	fl.
Untură de porc	de B.-Pesta	53.50	54.—
dto		—	—
Slănină (Clisă)	de B.-Pesta (albă)	46.56	47.50
dto	afumată	52.—	53.—
Prime	bosniace 1898	9.—	9.50
dto	sêrbesci 1898	8.50	9.—
Magiun (lictar de prune)	slavon „	14.—	14.50
dto	sêrbesc „	12.—	12.50

Bursa de mărfuri în 23 Decembre 1898.

Budapesta. Grâne: Grâu per Martie 9.67, per April 9.49. Secară per Martie 8.26. Porumb per Maiu 4.91. Ovės per Martie 5.89.

Steinbruch. Rimători de îngrășat: ungurești prima 47½—48 cr.; de mijloc dela 46—47 cr.; tineri grei 48½—49½ cr.; de mijloc 49—50 cr. și tineri ușori 50—50½ cr.

Bursa de efecte în 23 Decembre 1898.

Viena: Renta (hârtie) austr. 101.40. Renta (arg.) austr. 101.35. Renta (aur) austr. 121.05. Renta (cor.) austr. 101.80. L. din 1860 fl. 141.25. L. din 1864 fl. 194.50. L. Credit 203.

Budapesta: Efecte publice: Renta ung. (aur) 120.50, (cor.) de 4% 98.25. Regalii ung. 101.25. Rurale ung. 96.75. Losuri Tisa 139. L. ung. cu premii 157.75. Monetă: galbini 5.73. 20 franci aur 9.58. Ruble 1.27½. Marce B. B. 59.15. Marce aur 11.84.

București (21 Decembre 1898): Efecte publice: Renta amort din 1892 101½, din 1894 99½, din 1889 Ln. 93¼, din 1890—94 Ln. 93½, din 1898 Ln. 92½. Oblig. București din 1890 Ln. 99¾, 1895 Ln. 99. Scrisuri fonc. rur. de 5% Ln. 101¾, de 4% Ln. 93. Scr. fonc. urb. București 98¾. Iași 95¼.

Bursa de efecte din București.

Valori	Do- bândă	Scadinta cupoanelor	Cursul din	
			10 Dec 1898	17 Dec 1898
Renta rom. amort.	5	Apr. — Oct.	100.—	100.—
„ „ Impr. 1892	5	Ian. — Iul.	—	—
„ „ „ 1893	5	dto	—	—
„ „ „ 1894	4	Apr. — Oct.	—	—
„ „ „ de 32 ¹ / ₄ mil.	4	Ian. — Iul.	93.—	93.—
„ „ „ „ 50 „	4	dto	93.50	93.50
„ „ „ „ 274 „ 1890	4	dto	93.50	93.50
„ „ „ „ 45 „ 1891	4	dto	—	—
„ „ „ „ 120 „ 1894	4	dto	—	—
„ „ „ „ 90 „ 1896	4	dto	—	—
„ C. F. R. conv. Schuldversch.	5	Mai — Nov.	—	—
Obl. com. Bucuresti 1896	4 ¹ / ₂	Ian. — Iul.	—	—
„ „ „ 1898	4 ¹ / ₂	Mar. — Sept.	99.—	99.—
„ „ „ „	4 ¹ / ₂	Ian. — Iul.	99.50	99.50
Ser. fonc. rurale	5	dto	101.50	101.50
„ „ „	4	dto	93.—	92.80
„ „ urbane Bucuresti	5	dto	98.50	98.50
„ „ „ Iași	5	dto	96.50	95.—
Acțiuni.		ultima divid.	Capital vârsat	
	L. n.	L. n.		
B. Română à L. n. 500	12.81	150.—		
B. Națională „ „ 500	90.10	întreg	2533.—	2570.—
B. Agricolă „ „ 500	15.—	375.—	373.—	374.—
B. de Escompt „ „ 200	—	întreg	375.—	305.—
B. Dacia-Română „ „ 200	32.—	„	453.—	457.—
B. Națion. de asigurare „ „ 200	35.—	„	512.—	514.—
Soc. de basalt artificial „ „ 250	20.—	„	395.—	395.—
„ Rom. de construcții „ „ 200	—	„	102.—	101.—
„ defurnituri militare „ „ 500	60.—	„	—	—
„ română de tramw. „ „ 200	40.—	„	1150.—	1150.—

Trageri la sorți în Decembrie 1898.

Losuri de stat din anul 1864.

La tragerea din 1 Decembrie 1898 au fost sortite următoarele 44 serii: 175. 320. 370. 473. 518. 550. 668. 754. 805. 874. 892. 1498. 1643. 1787. 1855. 1890. 1938. 1980. 2096. 2207. 2259. 2392. 2403. 2407. 2409. 2596. 2643. 2907. 3072. 3110. 3168. 3241. 3271. 3311. 3353. 3361. 3443. 3563. 3579. 3677. 3694. 3822. 3912. 3954, dintre cari cu câștiguri mai mari au ieșit următoarele numere:

Seria	Nr.	fl. v. a.	Seria	Nr.	fl. v. a.	Seria	Nr.	fl. v. a.	Seria	Nr.	fl. v. a.
320	80	1000	805	25	400	2096	91	400	3311	95	400
370	87	400	805	68	400	2392	61	400	3361	4	400
473	50	5000	874	83	2000	2392	88	400	3361	38	400
473	90	400	892	40	400	2407	4	400	3361	62	400
518	25	400	892	75	1000	2409	6	400	3443	85	400
518	42	400	892	93	400	2596	44	400	3579	93	1000
518	44	400	1498	76	400	2643	3	400	3694	16	10000
518	49	400	1787	87	400	2907	83	400	3694	26	400
518	65	400	1890	4	5000	3168	48	400	3694	63	150000
550	81	400	1890	13	20000	3241	48	400	3 ⁵ 22	99	400
668	82	400	1890	44	400	3241	89	400	3912	58	400
754	20	400	1938	18	400	3241	97	400			
754	65	400	1938	22	400	3311	83	2000			

Celelalte numere cuprinse în seriile de mai sus au ieșit cu câștigul minimal de fl. 200.— v. a. — Plata se face în 1 Martie 1899. — Proxima tragere la 1 Iunie 1899.

Losuri turcesci.

Tragerea din 1 Decembrie 1898 în Constantinopol.

Câștiguri principale:

Nr. 76287 câșt. 600000 fr. — Nr. 5815 câșt. 60000 fr. — Nr. 319396. 1097673 câșt. câte 20000 fr.

Losuri ung. Jó-sziv

a 31 tragere din 15 Novembre 1898.

Seria	Nr.	fl. v. a.	Seria	Nr.	fl. v. a.	Seria	Nr.	fl. v. a.	Seria	Nr.	fl. v. a.
8	74	100	1850	56	25	3869	88	25	5874	74	10
613	32	25	2028	32	10	3924	58	1000	5881	46	25
708	46	25	2328	52	10	4118	51	10	6140	55	10
777	39	25	2408	14	10	4312	16	100	6551	39	500
946	87	25	2619	45	10	4318	45	10	6727	77	1000
1132	67	100	2645	53	25	4467	50	25	6746	24	25
1147	76	100	2674	96	25	4548	62	10	6770	53	25
1287	86	10	2688	10	25	4722	78	10	7224	64	10
1291	60	25	2826	31	25	4870	53	25	7323	88	25
1408	94	500	2888	68	25	4878	1	25	7467	68	1000
1630	70	20.000	3058	61	10	5358	81	100			
1667	88	500	3330	8	100	5716	42	10			
1673	7	25	3356	16	10	5820	96	100			

Celelalte câștiguri sunt de câte doi fiorini, cari se escomptează cu începere din 1 Decembrie a. c.

Afară de aceste s'au mai făcut în Decembrie 1898 următoarele trageri, ale căror câștiguri, în lipsa spațiului, nu le putem publica, despre cari însă vom da abonaților „Revistei Economice” gratuit în „Posta Redacțiunii” toate informațiunile ce ni-se vor cere.

Scrisurile fonciare de 5% ale Domeniilor Statului (d. a. 1867). Rescumpărarea se va face la 1 Martie 1899.

Scrisurile fonciare de 4% ale Instit. austr. de Credit fonciar. Se rescumpără imediat. Cu prima Martie 1898 încetează interesele. Toate scrisurile fonciare de 4½% ale acestei bănci au ieșit din circulație, iar cupónele s'au stins.

Prioritățile (aur) ale C. fer. austr. de nord-vest. Emis. din 1874. Se rescumpără la 1 Iunie 1889.

Obligațiunile de 4% ale C. fer. austr. de sud. Cu 1 Mai 1899 se rescumpără, iar cupoanele se sting.

Obligațiunile cu prioritate ale C. fer. austr. de sud. Oblig. de 3% se rescumpără cu franci 500 dela 2 Ianuarie 1899, iar cele din seria X dela 1 Aprile 1899.

Losurile C. fer. turcesci din 1870 cu următoarele câștiguri principale: Nr. 5815 cu fr. 60000; Nr. 135725 cu fr. 3000; Nr. 175218 cu fr. 6000; Nrii 256394. 292296. 319397. 716429. 877288. 1034596. 1034599. 1204522. 1258821. 1279528. 1682669 cu câte 3000 fr.; Nrii 319396. 1097673 cu câte 20000 fr.; Nrii 947771. 927088. 1368303. 1618861 și 1926126 cu câte 6000 fr.; Nr. 762887 cu 600000 fr. Cel mai mic câștig este de fr. 400. De plată din 1 Ianuarie 1899 cu 58% ale sumei câștigate.

Scrisurile fonciare de 4% ale Băncii austro-ungare, de plată în 1 Aprile 1899, când se sting interesele.

C. fer. de stat austro-ung., de plată din 1 Ianuarie 1899.

Tragerile din Ianuarie 1899.

Luni în 2: Losurile de stat din 1854 à fl. v. c. 262·5 (tragere de serii). Credit-Los à fl. 100.—. Losuri triestine à fl. 50.—. Losuri pentru regularea Dunării à fl. 100.—. Losuri Krakau à fl. 20.—. Losuri de Laibach à fl. 20.—. Crucia roșie austriacă à fl. 10.—. Orașul Hamburg à taleri 50.—. Sachsen-Meiningen à fl. 7.— v. germ. de sud.

Joi în 5: Losuri de Salzburg. Oblig.-Losuri de 3% ale inst. de cred. fonciar austr. Emis. II.

Sâmbătă în 14: Losuri sêrbesci cu 2% de franci 100.—. Losuri de stat sêrbesci din anul 1888 à franci 10.—. Losuri rusesci din 1864 cu 5% de 100 ruble.

Luni în 16: Scrisuri fonc. cu premii ale băncii ipotecare ung. de 4%. — Losurile Salm.